

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Jan Vlk

ZALOŽENÍ, VZNIK A NEPLATNOST OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Horáček, Ph.D.

Katedra: Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): listopad 2012

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 13. listopadu 2012

Podpis

Obsah

ÚVOD	1
1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH	3
1.1 PRÁVNICKÁ OSOBA.....	3
1.2 SPOLEČNÉ ZNAKY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	4
1.3 TRŽIDĚNÍ OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ	5
1.4 VEŘEJNÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST	6
1.5 KOMANDITNÍ SPOLEČNOST	7
1.6 SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM	7
1.7 AKCIOVÁ SPOLEČNOST	8
2. ZALOŽENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI	9
2.1 OBECNĚ K ZALOŽENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI.....	9
2.2 PODNIKATELSKÝ PLÁN A PŘÍPRAVNÁ SMLOUVA	10
2.3 ZAKLADATEL OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI	12
2.4 ZAKLADATELSKÝ DOKUMENT	14
2.5 ODLIŠNOSTI ZALOŽENÍ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI	21
3. OBDOBÍ OD ZALOŽENÍ DO VZNIKU OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI.....	37
3.1 JEDNÁNÍ JMÉNEM SPOLEČNOSTI PŘED ZÁPISEM DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU	37
3.2 NÁVRH NA ZÁPIS DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU	39
3.3 ZÍSKÁNÍ PODNIKATELSKÉHO OPRAVNĚNÍ	39
3.4 DOLOŽENÍ PRÁVNÍHO DŮVODU SÍDLA.....	40
3.5 SPRÁVA VKLADŮ PŘED VZNIKEM SPOLEČNOSTI	41
4. VZNIK OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI	44
4.1 NÁVRH NA ZÁPIS DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU	46
4.2 PŘEZKUM NÁVRHU NA ZÁPIS SPOLEČNOSTI DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU	47
4.3 ROZHODNUTÍ O NÁVRHU NA ZÁPIS SPOLEČNOSTI DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU	48
5. NEPLATNOST OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI	51
ZÁVĚR	54
SEZNAM ZKRATEK	55
SEZNAM LITERATURY	56
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE V ANGLICKÉM JAZYCE.....	58
ABSTRAKT	59
ABSTRACT.....	60
KLÍČOVÁ SLOVA.....	61

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je založení, vznik a neplatnost obchodní společnosti. Jedná se o proces složený z více fází, jehož výsledkem je vznik nové právnické osoby, nového subjektu práv a povinností.

Mezi obchodní společnosti patří veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. V této diplomové práci se budu zabývat založením, vznikem a neplatností veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Evropské společnosti a evropskému hospodářskému zájmovému sdružení se v této diplomové práci nevěnuji, protože by jejich zařazení přesáhlo možnosti rozsahu diplomové práce.

Proces zrodu obchodní společnosti jako právnické osoby je třeba rozlišit na dvě fáze, a to na založení a vznik obchodní společnosti. Zatímco k založení obchodní společnosti postačuje uzavření společenské smlouvy v předepsané formě, obchodní společnost vzniká až zapsáním do veřejnoprávní evidence (obchodního rejstříku). Obě fáze charakterizuje i jiný okruh osob, vůči kterým působí. Společenská smlouva je účinná vůči zakladatelům obchodní společnosti. Zápisem do obchodního rejstříku obchodní společnost vzniká a tento vznik je účinný vůči všem.

Je tedy třeba rozlišit etapu, která spočívá v uzavření smlouvy a má obvykle obligační účinky (práva a povinnosti vznikají jenom smluvním stranám a nenastávají žádné právní následky vůči třetím osobám), od etapy, která dává vznik novému právnímu subjektu odlišnému od společníků a působí i vůči třetím osobám stojícím vně obchodní společnosti.¹

Důsledky vad, které se v procesu konstituování obchodní společnosti mohou vyskytnout, upravuje právní úprava neplatnosti obchodní společnosti. Odlišná právní úprava neplatnosti obchodní společnosti odlišující se od obecné právní úpravy neplatnosti právního úkonu je odůvodněná zvláštním postavením obchodní společnosti, která není pouhým právním úkonem, ale současně je subjektem práva, a vyslovení

¹ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 78

neplatnosti obchodní společnosti může mít nepříznivé následky pro třetí osoby jednající s obchodní společností v dobré víře.

Tato diplomová práce vychází z účinné právní úpravy obchodních společností, tj. především ze zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku a zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Vzhledem ke skutečnosti, že 1. 1. 2014 nabude účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v jednotlivých kapitolách zmiňuji i tuto novou právní úpravu, především odchyluje-li se od té současné.

Cílem této diplomové práce je především ucelený popis procesu konstituování obchodní společnosti. Dále jsem se snažil upozornit na některé nedávné změny v právní úpravě této problematiky a v neposlední řadě i na vliv komunitárního práva na tuto oblast obchodního práva.

1. OBECNĚ O OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTECH

Při charakterizování pojmu „obchodní společnost“ je třeba vedle příslušných ustanovení obchodního zákoníku vycházet i z poznatků právní nauky. Obchodní zákoník stanoví², že obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání, nestanoví-li právo Evropských společenství či zákon jinak. Těmito společnostmi jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská společnost jsou upraveny též právem Evropských společenství a zvláštními právními předpisy. Obchodní zákoník dále stanoví, že společnost s ručením omezeným a akciová společnost mohou být založeny i za jiným účelem, pokud to zvláštní právní předpis nezakazuje.

1.1 PRÁVNICKÁ OSOBA

Pojem právnické osoby v českém právu vychází z ustanovení § 18 občanského zákoníku. Odstavec 2 tohoto ustanovení stanoví, že právnickými osobami jsou sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to zákon stanoví.

Jednotná koncepce právnických osob ani jejich jednotná právní charakteristika dosud nebyla přijata³. Teorií právnických osob je více. Obecně vzato, vývoji právnických osob dominovaly dvě teorie⁴, a to teorie fikce, která na právnickou osobu nahlíží jako na právně technickou konstrukci, kterou zákonodárce odvodil z jiných právních institutů, a která tedy – jako reálně neexistující – nemá vlastní vůli a nabývá práva i povinnosti zástupcem, a teorie reality, která přijímá právnické osoby jako reálně existující právní konstrukci. Nejznámější teorií reality je organická teorie, která nahlíží na právnické osoby jako na skutečné bytosti, jejichž reálné bytí se odráží i do normativních konstrukcí práva. Podle organické teorie jde o svazkové osobnosti, utvářené a reprezentované sice

² § 56 odst. 1 ObchZ

³ Jiří Švestka, Jan Dvořák a kol. Občanské právo hmotné 1, Díl první: Obecná část, Páté vydání, Praha, Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 172

⁴ Karel Eliáš a kol. Velký akademický komentář 1. svazek, Praha, Linde Praha, a.s., 2008, s. 174

lidmi, ale reálně existující s vlastní a od nich odlišnou individualitou, protože lidé jednající pro účely právnické osoby jsou činní jen jako členové jejích orgánů, v nichž vytvářejí vůli právnické osoby odlišnou od své individuální vůle. Pojetí právnických osob v našem občanském zákoníku, podobně jako koncepce dalších střeoevropských civilních kodexů, vychází z teorie fikce.⁵

I přes rozličné teorie právnických osob je možné nalézt obecně uznané definiční znaky právnických osob, a to⁶:

a) právní subjektivita

Právnická osoba je způsobilá mít práva a povinnosti, přičemž tato způsobilost je omezena její první povahou;

b) deliktní způsobilost

Právnická osoba může být odpovědnostním subjektem z deliktů, jichž se dopustí její orgány nebo zástupci;

c) vnitřní organizace

Existence právnické osoby předpokládá její vnitřní uspořádání, tj. určení jejích orgánů a vymezení jejich působnosti, zvláště co se týká způsobilosti orgánů nabývat pro právnickou osobu práva a zavazovat ji k povinnostem;

d) majetková autonomie

Existence jmění právnické osoby odděleného od jmění jiných osob.

1.2 SPOLEČNÉ ZNAKY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Vzhledem k odlišnostem mezi jednotlivými druhy obchodních společností nelze stanovit takové znaky, které by dopadaly na všechny druhy obchodních společností. I. Pelikánová a S. Černá s vědomím této skutečnosti uvádí následující

⁵ Jiří Švestka, Jan Dvořák a kol. Občanské právo hmotné 1, Díl první: Obecná část, Páté vydání, Praha, Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 176

⁶ Jiří Švestka, Jan Dvořák a kol. Občanské právo hmotné 1, Díl první: Obecná část, Páté vydání, Praha, Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 176

společné znaky obchodních společností, a to za účelem teoretického načrtnutí obsahu pojmu obchodní společnosti:⁷

1. jde o spojení do společenského útvaru asociační povahy více osob jako členů tohoto útvaru (s výjimkou jednočlenných společností);
2. výdělečný účel společnosti, tj. podnikání, provozování podniku⁸ (s výjimkou platící pro společnost s ručením omezeným a akciovou společností⁹);
3. poskytnutí vkladů společníky a dělení zisku mezi ně, resp. podíl společníků na společně docílených úsporách;
4. určité atributy právní subjektivity bez ohledu na to, zda je společnost považována v plném slova smyslu za právnickou osobu či nikoliv;
5. dále je znakem obchodní společnosti, který ji odlišuje od družstva, uzavřený počet členů. Originální nabytí účasti (bez právního předchůdce) s sebou tudíž nese nutnost změny společenské (zakladatelské) smlouvy nebo stanov.

1.3 TRŽDĚNÍ OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Právní teorie uvádí dvě dělení obchodních společností, a to na společnosti osobní a kapitálové, respektive společnosti osobní, kapitálové a smíšené. Budeme-li se držet dělení na tři skupiny obchodních společností, uvádí M. Bartošíková pro jednotlivé skupiny následující charakteristické znaky.¹⁰

Pro osobní obchodní společnosti je charakteristická osobní forma účasti společníků na podnikání společnosti. Vklady do osobních společností jsou možné, ale nejsou povinné. Z osobní účasti na podnikání vyplývá i možnost každého ze společníků podílet se na obchodním vedení společnosti a jednat jménem

⁷ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 37 - 40

⁸ definováno v ustanovení § 2 odst. 1 ObchZ

⁹ ustanovení § 56 odst. 1 ObchZ

¹⁰ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 8

společnosti. Společníci osobních obchodních společností ručí za závazky společně a nerozdílně celým svým majetkem. Osobní obchodní společnosti nezřizují jiné než statutární orgány.

Pro kapitálové společnosti je typická majetková účast společníků na podnikání společnosti. Společníci kapitálových společností nejsou povinni k osobní účasti na společnosti, jsou však povinni vložit do společnosti majetkový vklad. Souhrn majetkových vkladů pak vytváří základní kapitál. Společníci neručí za závazky společnosti vůbec, nebo jen v omezeném rozsahu. Kapitálové společnosti vytvářejí zpravidla kromě statutárních orgánů i další orgány (např. valnou hromadu, dozorčí radu).

Pro smíšené společnosti je charakteristické, že vykazují jak znaky společností osobních, tak i znaky společností kapitálových. Je pro ně typické, že někteří ze společníků se osobně účastní podnikání a ručí za závazky společnosti solidárně celým svým majetkem (např. komplementáři) a jiní společníci vkládají do společnosti vklad, neúčastní se na podnikání společnosti osobně a za závazky společnosti ručí jen v omezené míře (např. komanditisté).

Typickou osobní obchodní společností je veřejná obchodní společnost, typickou kapitálovou společností je akciová společnost a typickou smíšenou společností je veřejná obchodní společnost. Společnost s ručením omezeným bývá zpravidla řazena ke kapitálovým společnostem, i když tato společnost má i některé rysy osobních obchodních společností, pro které bývá nezřídka přiřazována ke smíšeným společnostem.

Zákon o obchodních korporacích třídění obchodních společností oproti obchodnímu zákoníku upravuje výslovně a neponechává ho na právní teorii. V § 1 odst. 2 stanoví, že veřejná obchodní společnost a komanditní společnost jsou osobními společnostmi a společnost s ručením omezeným a akciová společnost společnostmi kapitálovými.

1.4 VEŘEJNÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST

Postavení veřejné obchodní společnosti vedle obecné úpravy obchodních společností v prvním dílu první hlavy druhé části obchodního zákoníku upravuje

i speciální úprava v druhém dílu první hlavy druhé části ObchZ. Z této úpravy plyne, že veřejná obchodní společnost je právnickou osobou, v níž jsou sdruženy nejméně dvě osoby (fyzické i právnické), musí být založena za účelem podnikání a společníci ručí za závazky společnosti za jejího trvání neomezeně.¹¹

1.5 KOMANDITNÍ SPOLEČNOST

Komanditní společnost je společnost, v níž jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku (komanditisté) a jeden nebo více společníků celým svým majetkem (komplementáři).¹² Na rozdíl od veřejné obchodní společnosti má tedy komanditní společnost dva druhy společníků: komplementáře, který se ničím neodlišuje od společníka veřejné obchodní společnosti, svou vlastní činností realizuje účel společnosti a ručí neomezeně za závazky společnosti, a komanditistu, jehož účast na společnosti se omezuje na povinný vklad do základního kapitálu společnosti.¹³

1.6 SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM

Společnost s ručením omezením je společností, jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků. Společnost s ručením omezením odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem a její společníci ručí za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku. Obchodní zákoník dále stanoví požadavky na minimální počet zakládajících osob a společníků fyzických nebo právnických osob.¹⁴

¹¹ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 94

¹² § 93 odst. 1 ObchZ

¹³ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 135

¹⁴ upraveno v ustanoveních § 105 a 106 ObchZ

1.7 AKCIOVÁ SPOLEČNOST

Akciová společnost je obchodní společnost, jejíž základní kapitál je rozdělen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti.¹⁵

¹⁵ ustanovení § 154 ObchZ

2. ZALOŽENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

2.1 OBECNĚ K ZALOŽENÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Výchozím ustanovením ve vztahu k založení obchodní společnosti je § 19 občanského zákoníku, který stanoví, že ke zřízení právnické osoby je potřebná písemná smlouva nebo zakládací listina, pokud nestanoví zvláštní zákon jinak. Toto pravidlo rozvádí § 57 ObchZ, podle kterého se obchodní společnost zakládá společenskou smlouvou podepsanou všemi zakladateli nebo, připouští-li to obchodní zákoník, zakladatelskou listinou. Toto ustanovení dále stanoví formální náležitosti takové smlouvy a odkazuje na zvláštní úpravu založení jednotlivých obchodních společností v následujících dílech hlavy první části druhé obchodního zákoníku.

Obdobně jako v nyní účinné právní úpravě je i v nové právní úpravě účinné od 1. 1. 2014 obecná úprava založení obchodních společností roztržena mezi nový občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích, a to konkrétně v ustanoveních §§ 122 - 125 NOZ a §§ 8 -10 ZOK.

Založením obchodní společnosti se podle Jana Dědiče rozumí konstituování vztahů mezi zakladateli obchodní společnosti jako právních vztahů směřujících ke vzniku obchodní společnosti a vztahů zakladatelů k budoucí obchodní společnosti. Obchodní společnosti jsou zpravidla zakládány společenskou smlouvou. Zvláštními případy společenské smlouvy jsou zakladatelská smlouva, která se používá u akciové společnosti, a zakladatelská listina, která nahrazuje společenskou smlouvu, pokud je obchodní společnost zakládána jedním zakladatelem.¹⁶

Teorie rozlišuje tři způsoby zakládání právnických osob, tedy i obchodních společností, a to:¹⁷

a) volný model zakládání

¹⁶ Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998, s. 39 – 40

¹⁷ Eliáš, K., Bartošiková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 11 - 12

Podle tohoto modelu společnost vzniká projevem vůle jejích zakladatelů, směřující k tomu, aby právnická osoba jako taková existovala, popřípadě též požadavek, aby se společnost začala věnovat naplňování účelu, pro který byla založena.¹⁸

b) koncesní model

K založení a následnému vzniku obchodní společnosti je potřeba udělení zvláštního státního povolení. Od tohoto modelu je třeba odlišit státní souhlas s určitým předmětem podnikání, který je předpokladem založení a vzniku některých společností (např. v případě investičních fondů, burzy cenných papírů).

c) normativní (registrační) model

K založení společnosti podle tohoto modelu postačuje uzavření společenské smlouvy v předepsané formě. Obchodní společnost však vzniká až zápisem do veřejnoprávní evidence, typicky do obchodního rejstříku. Tento model se uplatňuje i v českém právu.¹⁹ Výhodou tohoto způsobu založení je existence přehledu o existujících právnických osobách založených podle soukromého práva a tím i posílení jistoty těch subjektů, které s nimi navazují právní vztahy.²⁰

2.2 PODNIKATELSKÝ PLÁN A PŘÍPRAVNÁ SMLOUVA

Před společenskou smlouvou, která tvoří jádro problematiky zakládání obchodních společností, ještě zmiňuji dva dokumenty, které jsou vyhotovovány ve specifických případech, a to podnikatelský plán a přípravnou smlouvu.

2.2.1 Podnikatelský plán

Podnikatelský plán je dokument především ekonomického charakteru, který mapuje strategické důvody, proč se založení obchodní společnosti

¹⁸ Eliáš, K: Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994, s. 124 - 125

¹⁹ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 11 - 12

²⁰ Eliáš, K: Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994, s. 126

v konkrétní právní formě a s určitým předmětem podnikání zamýšlí. Z hlediska právní úpravy zakládání obchodních společností je tento dokument relevantní při zakládání obchodních společností se specializovaným předmětem činnosti, zejm. tehdy, nemá-li se její podnikání podrobovat režimu živnostenského zákona, ale právní úpravě zvláštních zákonů, a je-li tudíž k jejich založení třeba speciálních státních povolení.²¹ Například zákon č. 21/1992 Sb., o bankách jako jednu z podmínek udělení bankovní licence uvádí obchodní plán vycházející z navrhované strategie činnosti banky podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi.²²

2.2.2 Přípravná smlouva

V některých případech zakládání obchodních společností je vhodné s ohledem na složitost tohoto založení v zájmu jistoty jednotlivých zakladatelů uzavřít tzv. přípravnou nebo předběžnou smlouvu. Jedná se zejména o případy, kdy má být obchodní společnost založena větším počtem společníků nebo se značným základním kapitálem, složitou organizační strukturou, komplikovaným předmětem činnosti, a zejména jde-li o podnikání zvláštního charakteru (např. v bankovníctví).

Jde o normativní vyjádření vzájemných práv a povinností budoucích zakladatelů a společníků právně závaznými ujednáními ve smlouvě. Právní povaha přípravné smlouvy může být různá. Lze ji uzavřít podle občanského zákoníku jako smlouvu o sdružení, případně doplněnou o ujednání závazku k uzavření smlouvy budoucí, nebo jako inominátní obchodní smlouvu kombinovanou se smlouvou o budoucí smlouvě podle obchodního zákoníku. V obou případech půjde z teoretického hlediska o tzv. smlouvu smíšenou.

Obsahem přípravné smlouvy bývá například vyjádření účelu smlouvy, závazek účastníků k uzavření budoucí společenské (popř. zakladatelské)

²¹ Eliáš, K: Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994, s. 116 - 117

²² ustanovení § 4 odst. 5 písm. g) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

smlouvy, dohoda o součinnosti účastníků smlouvy na pracích s naplňováním zakladatelského plánu a jejich organizačních zajištění a sjednání podmínek, za nichž lze ukončit účastenství ve smlouvě.²³

2.3 ZAKLADATEL OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Zakladatelem obchodní společnosti podle ustanovení § 56 odst. 2 ObchZ je osoba, která se podílela na uzavření společenské či zakladatelské smlouvy či která sepsala zakladatelskou listinu kapitálové společnosti.²⁴ Zakladatelem může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Zakladatelem obchodní společnosti může být i stát, platí však pro něj omezení, že může založit obchodní společnost nebo se účastnit jejího založení pouze ve formě akciové společnosti.²⁵ Zakladatel obchodní společnosti musí mít způsobilost k právním úkonům, je-li zákonné zastoupení přípustné (není-li vyžadována osobní účast zakladatele na podnikání obchodní společnosti), může být právní úkon směřující k založení společnosti učiněn zákonným zástupcem zakladatele.²⁶ Obchodní zákoník připouští i uzavření společenské smlouvy zmocněncem na základě plné moci, a to za podmínky, že plná moc bude přiložena ke společenské smlouvě a podpis zmocnitele na ní bude úředně ověřen.²⁷

Z dikce ustanovení § 56 odst. 2 ObchZ vyplývá, že oprávnění zakládat obchodní společnosti se vztahuje i na zahraniční fyzické a právnické osoby. Mají-li toto oprávnění i zahraniční obchodní společnosti či jiné právní útvary, kterým právní řád státu, podle kterého vznikly, sice přiznává způsobilost k právům a právním úkonům, ale nepřiznává postavení právnické osoby, je názor právní teorie nejasný. Zatímco J. Dědič o oprávnění těchto zahraničních obchodní společností a jiných právních útvarů nepochybuje,²⁸ I. Štenglová k tomu uvádí, „že konečnou odpověď na tuto otázku přinese až judikatura vyšších soudů, když praxe

²³ Eliáš, K: Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994, s. 118 - 121

²⁴ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 212

²⁵ ustanovení § 28 odst. 1 zák. č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

²⁶ Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998, s. 37

²⁷ ustanovení § 57 odst. 2 ObchZ

²⁸ Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998, s. 37

rejstříkových soudů dosud v tom směru není jednotná.²⁹ Jako argument, proč by tyto zahraniční obchodní společnosti či jiné právní útvary oprávnění zakládat obchodní společnosti podle ObchZ mít měli, přitom oba uvádějí § 22 ObchZ, který jiným než fyzickým zahraničním osobám přiznává právní způsobilost v oblasti českého právního řádu ve stejném rozsahu, kterou mají podle právního řádu, podle kterého byly založeny.

Založení obchodní společnosti je omezeno, co do počtu a právní formy zakladatelů. Osobní obchodní společnosti musí být založeny nejméně dvěma osobami, přičemž je nerozhodné, zda to jsou pouze právnické osoby, pouze fyzické osoby, či v kombinaci právnická a fyzické osoby. Kapitálové obchodní společnosti oproti tomu mohou být založeny pouze jednou osobou.³⁰ Omezení obchodního zákoníku ohledně zakládání akciové společnosti, podle kterého mohla být jediným zakladatelem akciové společnosti pouze právnická osoba, bylo zrušeno zák. č. 355/2011 Sb. s účinností ke dni 1. 1. 2012. Zákonodárce tuto změnu odůvodnil tím, že ustanovení obchodního zákoníku o zákazu založit akciovou společnost jednou fyzickou osobou je překonané a je dokonce v rozporu s požadavky čl. 6 Dvanácté směrnice Rady ze dne 21. 12. 1989 v oblasti práva společností o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem (Dvanáctá směrnice).³¹

Zároveň platí omezení, že jedna fyzická osoba může být společníkem nejvýše tří společností s ručením omezeným, že společnost s ručením omezeným s jediným společníkem nemůže být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným a že společnost s ručením omezeným může mít nejvíce padesát společníků.³²

²⁹ Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 212 - 213

³⁰ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 12

³¹ Důvodová zpráva k zák. č. 355/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

³² ustanovení § 105 odst. 2 ObchZ

Omezení společníků s neomezeným ručením podle ustanovení § 56 odst. 4 ObchZ³³ slouží k ochraně třetích osob, které při navazování vztahů s osobními společnostmi vycházejí z vědomosti neomezeného ručení všech společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti za závazky společnosti. Toto omezení se vztahuje i na komanditisty komanditní společnosti, jejichž jméno je součástí firmy obchodní společnosti, a dále i na případy účasti v zahraničních právnických osobách, pokud jde o účast, jejímž důsledkem je podle příslušného zahraničního právního řádu neomezené ručení společníků. Obchodní zákoník neupravuje následky porušení tohoto zákazu, avšak podle názoru I. Štenglové lze usuzovat, že se osoba, která je již neomezeně ručícím společníkem v jedné obchodní společnosti, nestává neomezeně ručícím společníkem v další společnosti, tedy že společenská smlouva sjednaná s takovým obsahem je neplatná.³⁴

Nová právní úprava omezení uvedená v předešlých dvou odstavcích neobsahuje. Důvodem vypuštění omezujícího pravidla dle § 105 odst. 2 ObchZ je podle důvodové zprávy k zákonu o obchodních korporacích „*znění čl. 2 Dvanácté směrnice, která dává stávajícím zákonem upravené možnosti omezení pouze dispozitivně a není nutné české obchodní společnosti zatěžovat více než je třeba. Důvodným důvodem je to, že pro zákaz řetězení není praktické podpory, když ze strany podnikatelské praxe se stále více a více ozývají hlasy po zrušení dnešní reprobace. Ochrana, kterou původně sledoval, je nově dána zvýšenou regulací správy obchodní korporace a zejména pravidly o podnikatelských seskupeních.*“³⁵

2.4 ZAKLADATELSKÝ DOKUMENT

Zakladatelským dokumentem je společenská smlouva, zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina. Společenskou smlouvou se zásadně zakládá veřejná obchodní společnost a komanditní společnost, a to s ohledem na skutečnost,

³³ „Fyzická nebo právnická osoba může být společníkem s neomezeným ručením pouze v jedné společnosti.“

³⁴ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 216

³⁵ Důvodová zpráva k zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

že mohou být založeny nejméně dvěma zakladateli. Společnost s ručením omezeným je založena společenskou smlouvou v případě, že má dva a více zakladatelů, jinak je jejím zakladatelským dokumentem zakladatelská listina. Obchodní zákoník stanoví požadavek, že pravost podpisů zakladatelů na společenské smlouvě musí být úředně ověřena a že společenská smlouva společnosti s ručením omezeným musí mít formu notářského zápisu.³⁶

Zvláštním typem společenské smlouvy je zakladatelská smlouva o založení akciové společnosti.³⁷ Pro zakladatelskou smlouvu o založení akciové společnosti platí povinnost jejího uzavření ve formě notářského zápisu také.

Zakládá-li společnost s ručením omezeným nebo akciovou společnost jediný zakladatel, má zakladatelský dokument formu zakladatelské listiny. Zakladatelská listina musí obsahovat stejné podstatné části jako společenská (zakladatelská) smlouva a musí být vyhotovena ve formě notářského zápisu.

K založení veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným dochází účinností společenské smlouvy. Společenská smlouva nabývá účinnosti dnem svého uzavření, pokud zakladatelé neodložili účinnost smlouvy na pozdější dobu. K založení akciové společnosti pouhé uzavření zakladatelské smlouvy nestačí. V tomto případě je dále třeba učinit další kroky, které jsou rozdílné podle toho, zda se jedná o založení akciové společnosti na základě veřejné nabídky akcií, nebo o založení akciové společnosti bez veřejné nabídky akcií.³⁸

Ohledně doby trvání společnosti zakládá zákon nevyvratitelnou právní domněnku založení společnosti na dobu neurčitou v případě, že společenská (zakladatelská) smlouva nebo zakladatelská listina neobsahuje výslovně ujednání, že je společnost zakládána na dobu určitou.^{39,40}

³⁶ ustanovení § 57 odst. 1 ObchZ

³⁷ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 13

³⁸ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 13

³⁹ Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998, s. 40

⁴⁰ ustanovení § 62 odst. 2 ObchZ

Odlišný postup při založení veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným na jedné straně a akciové společnosti na straně druhé způsobuje i to, že společenská smlouva a zakladatelská smlouva akciové společnosti mají rozdílné funkce. Společenská smlouva směřuje k založení společnosti a upravuje po vzniku společnosti vnitřní vztahy mezi společníky navzájem a vztahy mezi společníky a společností. Význam společenské smlouvy se tedy nekonzumuje založením společnosti, ale trvá po celou dobu existence společnosti.⁴¹ Naproti tomu hlavní funkcí zakladatelské smlouvy je vytvořit podmínky pro založení obchodní společnosti a neřeší již problematiku fungování společnosti. Vztahy mezi společníky navzájem a společníky a společností upravují stanovy. Návrh stanov je povinnou součástí zakladatelské smlouvy. Funkci společenské smlouvy u akciové společnosti tedy plní zakladatelská smlouva a stanovy společnosti společně. Další odlišností mezi těmito dvěma dokumenty je i skutečnost, že zatímco společenská smlouva musí být uzavřena všemi společníky budoucí obchodní společnosti, zakladatelská smlouva může být uzavřena i jen částí budoucích společníků (akcionářů), kteří společnost zakládají, protože vnitřní poměry budoucí společnosti neupravuje zakladatelská smlouva, ale stanovy společnosti.⁴²

Společenská smlouva má charakter smlouvy úplatné, zakladatelé společnosti se totiž zavazují k přínosům do společnosti, ať již v podobě vkladů, anebo v podobě osobních výkonů ve prospěch společnosti. Dalším rysem společenské smlouvy je její synallagmaticnost, závazky z ní vznikající jsou vzájemně podmíněné s tím, že nejde jen o vzájemnou podmíněnost práv a povinností stran, ale i plnění na základě smlouvy poskytovaných a přijímaných ve vztazích mezi společníky a společností. Dalším charakteristickým rysem společenské smlouvy je, že se jedná o smlouvu ve prospěch a k tíži třetího. Společenskou smlouvou se vytváří obchodní společnost jako právnická osoba, jako samostatný právní subjekt, který je ze smlouvy oprávněn a zavázán, aniž ji sám uzavřel.⁴³

⁴¹ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnické osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 13

⁴² Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998, s. 39 - 40

⁴³ Eliáš, K. Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994, s. 131 - 132

Uzavření společenské smlouvy probíhá podle obecných pravidel uzavírání smluv. To znamená, že předpokladem uzavření smlouvy je konsensus všech společníků. Další náležitosti je možno vyvodit z obecných ustanovení o uzavírání smluv v občanském a obchodním zákoníku. Občanský zákoník bude aplikovatelný, především pokud jde o pravidla týkající se způsobilosti zakladatelů k právním úkonům, dovolenosti, vážnosti, určitosti, srozumitelnosti, faktické možnosti právního úkonu. Vztahy týkající se obchodních společností jsou ve smyslu ustanovení § 261 odst. 1 ObchZ absolutními obchodními závazkovými vztahy, je tedy na ně plně aplikovatelná třetí část obchodního zákoníku, a to především obecná ustanovení o uzavírání smluv.⁴⁴ Ohledně formy právních úkonů týkajících se založení společnosti obchodní zákoník obecně stanoví požadavek písemné formy s úředně ověřenými podpisy, případně – stanoví-li tak zákon – formy notářského zápisu.

Nová právní úprava zakotvuje šestiměsíční lhůtu od založení společnosti, po jejímž uplynutí, nebyl-li podán návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku, platí nevyvratitelná domněnka, že zakladatelé od smlouvy odstoupili.⁴⁵

2.4.1 Obsahové náležitosti

Podstatné náležitosti společenské smlouvy (zakladatelské listiny) jsou zákonem předepsány jako obligatorní, a to pro jednotlivé právní formy společností různě. Všem právním formám obchodních společností jsou jako minimální povinný obsah společenské smlouvy předepsány údaje o společnících a údaje o zakládané společnosti. Tam, kde zákon vyžaduje k založení společnosti splnění vkladové povinnosti, se vyžadují i ujednání týkající se vkladů a dohoda o výkonu jejich správy.⁴⁶ Vedle obligatorních náležitostí může společenská smlouva obsahovat i náležitosti fakultativní. Tyto se dělí na dvě skupiny: obvyklé náležitosti, na které obchodní zákoník

⁴⁴ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 548

⁴⁵ § 9 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴⁶ Eliáš, K: Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994, s. 133

většinou pamatuje dispozitivním odkazem, a nahodilé náležitosti, na které ani obchodní zákoník sám výslovně nepamatuje.⁴⁷

Mezi obligatorní náležitosti společenské smlouvy zakládající veřejnou obchodní společnost⁴⁸ patří:

- a) firma a sídlo společnosti
- b) určení společníků uvedením firmy nebo názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby,
- c) předmět podnikání společnosti.

Mezi obligatorní náležitosti společenské smlouvy zakládající komanditní společnost⁴⁹ patří vedle náležitostí platících pro společenskou smlouvu zakládající veřejnou obchodní společnost (viz výše):

- a) určení, kteří ze společníků jsou komplementáři a kteří komanditisté,
- b) výši vkladu každého komanditisty.

Dále je třeba ve vztahu k obsahovým náležitostem společenské smlouvy zakládající veřejnou obchodní společnost nebo komanditní společnost upozornit na ustanovení § 60 odst. 1 ObchZ upravující správu vkladů před vznikem společnosti. V tomto ustanovení se stanoví povinnost určit ve společenské smlouvě osobu pověřenou spravovat vklady splacené před vznikem společnosti.⁵⁰

Pro veřejnou obchodní společnost obchodní zákoník nestanoví povinnost vytvářet základní kapitál. Její společníci se však mohou na vkladové povinnosti dohodnout ve společenské smlouvě. Tato povinnost platí pro komanditní společnost. Na rozdíl od společnosti s ručením omezeným ale není komanditní společnosti uložena povinnost splacení vkladu či jeho části před podáním návrhu na zápis obchodní společnosti do obchodního

⁴⁷ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, s. 64

⁴⁸ ustanovení § 78 ObchZ

⁴⁹ ustanovení § 94 ObchZ

⁵⁰ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 316, 344

rejstříku. Lhůtu pro splacení vkladů si mohou společníci veřejné obchodní společnosti (bude-li vkladová povinnost založena ve společenské smlouvě), tak i komanditní společnosti určit ve společenské smlouvě, jinak je společník povinen svůj vklad splatit bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti, popřípadě po vzniku své účasti na společnosti.⁵¹ Společníci se tedy mohou ve společenské smlouvě dohodnout, že jejich vklady či jejich části budou splatné před vznikem společnosti. V takovém případě bude, dle mého názoru, nutné postupovat podle ustanovení § 60 ObchZ a bude tedy platit povinnost, aby zakladatelé ve společenské smlouvě uvedli osobu pověřenou spravovat vklady splacené před vznikem společnosti. Tento názor zastává i I. Štenglová: „V ustanovení § 60 odst. 1 se stanoví nikoli možnost, ale povinnost určit ve společenské smlouvě osobu pověřenou spravovat vklady splacené před vznikem společnosti. Za diskusní se však považuje, zda taková povinnost vzniká i u obchodních společností, kde není zákonem stanovena vkladová povinnost, popřípadě povinnost splacení vkladu či jeho části před zápisem společnosti do obchodního rejstříku, tedy i u komanditní společnosti. Domníváme se, že v případech, kdy budou vklady společníku do společnosti spláceny před vznikem společnosti, tato povinnost vzniká, zda tomu tak v konkrétním případě bude, je však věcí úpravy ve společenské smlouvě.“⁵²

Mezi obligatorní náležitosti společenské smlouvy zakládající společnost s ručením omezeným⁵³ patří:

- a) firma a sídlo společnosti,
- b) určení společníků uvedením firmy nebo názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby,
- c) předmět podnikání (činnosti),

⁵¹ Oprávnění určit lhůtu pro splacení vkladů ve společenské smlouvě i případná povinnost splatit vklad bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti, popřípadě po vzniku své účasti na společnosti, vyplývá z ust. § 80 ObchZ pro společníky veřejné obchodní společnosti a pro komplementáře komanditní společnosti (na základě ust. § 93 odst. 4 ObchZ) a z ust. § 97a ObchZ pro komanditisty komanditní společnosti.

⁵² Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 344

⁵³ ustanovení § 110 ObchZ

- d) výše základního kapitálu a výše vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splácení vkladu,
- e) jména a bydliště prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednají jménem společnosti,
- f) jména bydliště členů první dozorčí rady, pokud se zřizuje,
- g) určení správce vkladu.

Výčet obligatorních náležitostí v ustanovení § 110 ObchZ není úplný, písm.

h) tohoto ustanovení jako obligatorní údaje totiž označuje i jiné údaje, které vyžaduje obchodní zákoník. Sem spadají údaje o tvorbě a výši rezervního fondu podle ustanovení § 124 ObchZ a dále údaje o nepeněžitém vkladu podle ustanovení § 109 ObchZ, má-li být součástí základního kapitálu.

Mezi obvyklé náležitosti společenské smlouvy podle obecných ustanovení hlavy první obchodního zákoníku patří například:

- způsob výplaty vypořádacího podílu podle § 61 odst. 2 ObchZ
- určení, zda se společnost zakládá na dobu určitou nebo neurčitou podle § 62 odst. 2 ObchZ
- způsob usnášení statutárních orgánů obchodní společnosti podle § 66 odst. 4 ObchZ

Obvyklé náležitosti jsou dále uvedeny i v jednotlivých dílech části druhé obchodního zákoníku, které se vztahují k jednotlivým společnostem.

Ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným se jedná například o:

- jiný způsob stanovení výše obchodních podílů jednotlivých společníků podle § 114 odst. 1 ObchZ
- nepřevoditelnost obchodního podílu na jiného společníka podle § 115 odst. 1 ObchZ
- zákaz rozdělení obchodního podílu podle § 117 odst. 2 ObchZ
- způsob rozdělení zisku podle § 123 odst. 1 ObchZ

- omezení jednatelského oprávnění jednatelů podle § 133 odst. 2 ObchZ
- důvody pro zrušení společnosti podle § 151 písm. b) ObchZ

Nahodilou náležitostí může být například poskytování zvláštních sociálních výhod zaměstnancům společnosti nad rámec určený obecnými právními předpisy.⁵⁴

2.5 ODLIŠNOSTI ZALOŽENÍ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

V procesu zakládání akciové společnosti existují dvě zásadní odlišnosti od procesu zakládání ostatních obchodních společností, a to v charakteru společenských dokumentů a ve způsobu založení akciové společnosti. Zabývám se jimi v této kapitole.

2.5.1 Společenské dokumenty

Právní úprava akciových společností zná dva druhy společenských dokumentů: zakladatelskou smlouvu (je-li společnost zakládána jedním zakladatelem, nahrazuje ji zakladatelská listina, pro kterou platí totéž, co platí o zakladatelské smlouvě) a stanovy. T. Dvořák označuje tuto duplicitu vnitřních dokumentů za ve veskrze nadbytečnou a pro vnitřní život společnosti zbytečně omezující. Přičemž dále uvádí, že nelze ani přehlédnout, že k těmto dvěma dokumentům fakticky přistupuje ještě dokument třetí, a to usnesení ustavující valné hromady ve formě notářského zápisu při sukcesivním založení akciové společnosti nebo rozhodnutí zakladatelů (také ve formě notářského zápisu) při simultánním založení akciové společnosti.⁵⁵

Nová právní úprava s rozdělením společenských dokumentů akciové společnosti na zakladatelskou smlouvu a stanovy nepočítá. V souvislosti se zrušením možnosti sukcesivního založení akciové společnosti, dochází

⁵⁴ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. ASPI, a. s., 2005 s. 74 - 76

⁵⁵ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 58 - 59

k vypuštění zakladatelské smlouvy, když ZOK stanoví, že se k založení akciové společnosti vyžaduje přijetí stanov.⁵⁶

Zakladatelská smlouva

Zakladatelská smlouva je smlouvou organizační, v ní zakladatelé určují základní vlastnosti budoucí akciové společnosti. V organizačním charakteru ji doplňují stanovy společnosti, které blíže upravují organizační uspořádání společnosti. Organizační charakter v plném rozsahu tak má zakladatelská smlouva spolu se stanovami.

Zakladatelská smlouva má i charakter obligační. Zakladatelé v ní činí slib splatit emisní kurz upsaných akcií stanoveným způsobem a na stanoveném místě a budoucí společnost je zatěžována povinností vydat jim po svém vzniku akcie, případně zatímní listy.

Dalším charakteristickým rysem zakladatelské smlouvy je její dočasný význam. Její funkce se vyčerpává vznikem společnosti, vztahy uvnitř společnosti se poté řídí stanovami. Proto po zápisu společnosti do obchodního rejstříku nebude mít například změna sídla společnosti za následek změnu zakladatelské smlouvy (nebo zakladatelské listiny), ale pouze změnu stanov.⁵⁷

Mezi obligatorní náležitosti zakladatelské smlouvy patří:⁵⁸

- a) firma sídlo a předmět podnikání (činnosti),
- b) navrhovaný základní kapitál,
- c) počet akcií a jejich jmenovitá hodnota, podoba akcií a určení, zda budou znít na jméno nebo na majitele (popř. i údaj, kolik akcií bude na jména a kolik na majitele a případné omezení převoditelnosti akcií na jméno),
- d) při emisi akcií různých druhů název a popis práv s nimi spojených,

⁵⁶ § 250 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁵⁷ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 51

⁵⁸ ust. § 163 odst. 1 ObchZ

- e) kolik akcií zakladatel upisuje, za jaký emisní kurz, způsob a lhůtu pro splacení emisního kurzu a jakým vkladem bude emisní kurz splacen,
- f) při nepeněžitých vkladech určení předmětu nepeněžitého vkladu, způsobu jeho splacení, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, jež se vydají za tento nepeněžitý vklad,
- g) alespoň přibližná výše nákladů, které vzniknou v souvislosti se založením společnosti,
- h) určení osoby správce vkladu,
- i) návrh stanov,
- j) při založení poučnosti s veřejnou nabídkou akcií i:⁵⁹
- místo a doba upisování akcií, která nesmí být kratší než dva týdny,
 - postup při upisování akcií (zejména to, jak bude posuzována účinnost upisování akcií při překročení nebo dosažení navrhované výše základního kapitálu, popř. též možnost krácení počtu upsaných akcií upisovatelům, kteří je upsali ve stejné době),
 - postup při upisování akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál (jestliže to zakladatelé připouštějí),
 - určení, že zájemci mohou splácet emisní kurs akcie pouze peněžitými vklady,
 - místo, dobu, popřípadě účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva pro splacení emisního kursu,
 - emisní kurs upisovaných akcií nebo způsob jeho určení,
 - způsob svolání ustavující valné hromady a místo jejího konání,

⁵⁹ podle ustanovení § 163 odst. 2 písm. a) – g) ObchZ

- způsob tvoření rezervního fondu,
- podmínky výkonu hlasovacího práva.⁶⁰

Stanovy

Stanovy jsou smlouvou sui genesis, přijímanou zvláštní, zákonem stanovenou procedurou.⁶¹ Obsahují úpravu vnitřního právního režimu akciové společnosti, protože specifikují nejen její organizační strukturu, ale i vztahy společnosti a jejích akcionářů a vztahy mezi akcionáři související s účastí ve společnosti.⁶²

Smluvní povaha stanov je relativizována dvěma skutečnostmi. Zaprvé, při založení společnosti jedním zakladatelem nejsou stanovy výrazem shodné vůle dvou či více smluvních stran, ale jen projevem vůle jediné osoby. Zadruhé, při změně stanov postačuje souhlas kvalifikované většiny, ačkoli jak doktrína, tak i judikatura vyžadují jinak ke změně smlouvy souhlas všech účastníků. Navíc při vytvoření kvalifikované většiny nezbytné pro schválení změny stanov nemají akcionáři stejně významné postavení, kvalifikovaná většina nezávisí na tom, zda souhlas vyjádřila většina akcionářů, ale na počtu hlasů hlasujících akcionářů.⁶³

Obligatoční náležitosti stanov⁶⁴ lze z věcného hlediska rozdělit na:

- údaje individualizující společnost, tedy její firmu, sídlo a předmět podnikání nebo činnosti,
- údaje o základním kapitálu, jeho vytváření a změnách (výše základního kapitálu, pravidla jeho snižování a zvyšování, způsob splácení emisního kurzu akcií),

⁶⁰ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 60 - 61

⁶¹ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 62

⁶² Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 52

⁶³ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 53 - 54

⁶⁴ Jsou obsaženy zejména v § 173 ObchZ.

- pravidla tvorby rezervního fondu a způsob rozdělení zisku a úhrady ztráty,
- údaje o akciích emitovaných společnostmi a důsledcích spojených s prodlením při jejich splácení (počet a jmenovitá hodnota, forma akcií a počet hlasů s nimi spojených, důsledky porušení povinností splatit včas upsané akcie),
- pravidla „organizačního“ charakteru (způsob svolávání valné hromady, její působnost a způsob rozhodování včetně pravidel hlasování, pravidla volby předsedy valné hromady a zapisovatele, počet členů představenstva a dozorčí rady, délka jejich funkčního období, určení lhůty, v níž představenstvo předkládá valné hromadě zprávu dle § 192 ObchZ),
- pravidla doplňování a změn stanov.

Nad rámec požadavků obchodního zákoníku mohou obligatorní náležitosti stanov rozšířit zvláštní zákony.⁶⁵

Mezi nejvýznamnější fakultativní náležitosti, které jsou uvedeny v obchodním zákoníku, patří:

- určení, zda se společnost zakládá na dobu určitou nebo neurčitou podle § 62 odst. 2 ObchZ,
- omezení převoditelnosti akcií na jména a vymezení podmínek pro převod akcií podle § 156 odst. 4 ObchZ,
- vydávání jednotlivých druhů akcií, jejich označení, počet a práva s nimi spojená, pravidla pro vydávání vyměnitelných a prioritních dluhopisů a práva s nimi spojená, pravidla pro zvýhodněné nabývání akcií zaměstnanci a název deníku, ve kterém představenstvo uveřejní oznámení o výměně poukázek na akcie za akcie samé podle § 174 ObchZ,

⁶⁵ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 55 - 56

- vyšší počet přítomných akcionářů potřebných k usnášeníschopnosti valné hromady podle § 185 odst. 1 ObchZ,
- větší než zákonný počet hlasů k přijetí usnesení valné hromady podle § 186 odst. 1 ObchZ,
- omezení jednatelského oprávnění členů představenstva podle § 191 odst. 2 ObchZ,
- rozšíření zákazu konkurence pro členy představenstva a dozorčí rady podle § 196 odst. 1 ObchZ, aj.

2.5.2 Způsob založení akciové společnosti

Proces založení akciové společnosti obsahuje čtyři dílčí kroky: uzavření zakladatelské smlouvy, vyhotovení návrhu stanov společnosti, zajištění (upsání a alespoň částečné splacení) vkladů na základní kapitál a kolektivní rozhodnutí zúčastněných osob o založení společnosti a o jejích stanovách, spojené s rozhodnutím o prvním personálním obsazení orgánů společnosti.⁶⁶

Při zakládání akciové společnosti připadají v úvahu dva způsoby jejího založení, a to jednorázové založení obchodní společnosti, označované také jako simultánní, a založení postupné neboli sukcesivní. Oba způsoby se od sebe odlišují způsobem, jakým je pokryt základní kapitál zakládané společnosti. Mají-li zakladatelé možnost pokrýt základní kapitál zakládané společnosti vlastními investicemi a jsou-li ochotni se k tomu zavázat, potom mohou založit společnost jednorázově. V opačném případě musí zakladatelé získat prostředky na splácení akcií zakládané společnosti od třetích osob, tj. od upisovatelů akcií. Obchodní zákoník stanoví rozdílnou výši základního kapitálu, který je třeba při jednotlivých způsobech založení akciové společnosti upsat, a to dva miliony korun pro jednorázové založení akciové společnosti a 20 milionů korun pro založení postupné.⁶⁷⁶⁸

⁶⁶ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 275

⁶⁷ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 275 – 276

V obchodním zákoníku je simultánní založení upraveno jako založení společnosti bez veřejné nabídky akcií⁶⁹ a sukcesivní jako založení akciové společnosti na základě veřejné nabídky akcií⁷⁰.

Založení společnosti bez veřejné nabídky akcií (simultánní založení)

Při jednorázovém založení akciové společnosti je společnost založena účinností zakladatelské smlouvy (zakladatelské listiny), pokud je její obsah v souladu se zákonem. Jeden nebo více zakladatelů společnosti upíše veškeré akcie na celý základní kapitál společnosti. Je-li zakladatelů vícero, musí být dohodnuto, kdo upíše kolik kterých akcií.

V tomto případě zákon nevyžaduje svolání zasedání ustavující valné hromady. A proto nad rámec obligatorních náležitostí uvedených v § 163 odst. 1 ObchZ musí zakladatelská smlouva obsahovat rovněž rozhodnutí o založení společnosti, souhlas s jejími stanovami a zvolení orgánů společnosti, které je podle zákona a stanov oprávněna volit valná hromada. V případě, že jsou vnášeny i nepeněžité vklady, musí zakladatelská smlouva obsahovat i souhlas s jejich předmětem a počtem, jmenovitou hodnotou, podobou, formou a druhem akcií, které mají být vkladateli vydány jako protiplnění.⁷¹⁷²

Založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií (sukcesivní založení)

Podstatou sukcesivního založení je, že zakladatelé neupíše veškeré akcie na vytvoření navrhovaného základního kapitálu a zbývající část akcií (neupsaných) nabídnou k úpisu veřejnosti. V tomto procesu tedy vystupují zakladatelé, tj. smluvní strany zakladatelského dokumentu, a upisovatelé (neboli subskribenti), tj. osoby, které přijmou veřejnou nabídku na úpis akcií.

⁶⁸ § 162 odst. 3 ObchZ

⁶⁹ § 172 ObchZ

⁷⁰ § 164 a násl. ObchZ

⁷¹ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 58 - 59

⁷² Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 67

Možnost sukcesivního založení akciové společnosti je z nové právní úpravy vypuštěna. Důvodem je nejen praktická neúčinnost tohoto způsobu, ale také opuštění tohoto institutu právními řády některých států (mj. Švýcarsko a Německo). Vzhledem k této změně se podle nové právní úpravy bude akciová společnost zakládat pouze tehdy, budou-li zakladatelé schopni upsat celý základní kapitál.⁷³

Při sukcesivním založení akciové společnosti se oproti simultánnímu založení k uzavření zakladatelské smlouvy přidávají další fáze tohoto procesu, a to vypracování a schválení prospektu cenného papíru, veřejná nabídka akcií neboli uveřejnění subskripční výzvy, upisování neboli subskripce a konání ustanovující valné hromady.

Vypracování a schválení prospektu cenného papíru

Po uzavření zakladatelské smlouvy musí (za podmínek uvedených níže) zakladatelé vyhotovit prospekt cenného papíru a předložit jej ke schválení České národní bance. I přes kogentní dikci ust. § 163 odst. 2 první věty ObchZ⁷⁴ se pro stanovení podmínek, kdy je třeba schválení prospektu Českou národní bankou, jakožto lex specialis použijí ustanovení §§ 34 – 361 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „ZKPT“). Obsah prospektu, jeho schvalování, uveřejnění, odpovědnost za jeho obsah, jeho platnost a další otázky upravuje ZKPT. Cílem vydání prospektu cenného papíru je srozumitelné podání nezbytných informací k posouzení nabízeného cenného papíru potenciálním upisovateli.⁷⁵⁷⁶

Veřejná nabídka akcií

Následujícím krokem po schválení prospektu cenného papíru je veřejná nabídka akcií. Přičemž nejpozději na počátku veřejné nabídky musí

⁷³ Důvodová zpráva k zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁷⁴ „Má-li být společnost založena na základě veřejné nabídky akcií, je podmínkou platného založení společnosti schválení prospektu cenného papíru Českou národní bankou.“

⁷⁵ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 62

⁷⁶ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 68

zakladatelé uveřejnit schválený prospekt cenného papíru, tato povinnost je stanovena v ZKPT.⁷⁷ Pojem veřejná nabídka akcií vymezuje v § 34 odst. 1 ZKPT.⁷⁸

Obchodní zákoník v § 163 odst. 2 stanoví obsahové náležitosti veřejné nabídky, a to:

- obligatorní náležitosti zakladatelského dokumentu podle § 163 odst. 1 ObchZ,
- místo a doba upisování akcií, která nesmí být kratší než dva týdny,
- postup při upisování akcií (zejména to, jak bude posuzována účinnost upisování akcií při překročení nebo dosažení navrhované výše základního kapitálu, popř. též možnost krácení počtu upsaných akcií upisovatelům, kteří je upsali ve stejné době),
- postup při upisování akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál (jestliže to zakladatelé připouštějí),
- údaj, že zájemci o úpis mohou splácet emisní kurz veřejně nabízených akcií jen peněžitými vklady,
- místo a doba, popř. i číslo účtu banky pro splacení emisního kurzu,
- emisní kurz upisovaných akcií nebo způsob jeho určení,
- způsob svolání a místo zasedání ustavující valné hromady, způsob tvorby rezervního fondu, a
- podmínky výkonu hlasovacího práva.

Svou právní podstatou je veřejná nabídka akcií veřejným návrhem na uzavření smlouvy. Pokud z úpravy zakládání akciové společnosti nebo z vymezení veřejné nabídky nevyplývá něco jiného, bude se tak

⁷⁷ § 35 odst. 1 ZKPT

⁷⁸ „Veřejnou nabídkou investičních cenných papírů je jakékoli sdělení širšímu okruhu osob obsahující informace o nabízených investičních cenných papírech a podmínkách pro jejich nabytí, které jsou dostatečné k tomu, aby investor učinil rozhodnutí koupit nebo upsat tyto investiční cenné papíry.“

na veřejnou nabídku akcií aplikovat úprava veřejného návrhu smlouvy obsažená v § 276 až 280 ObchZ.

Obchodní zákoník stanoví, že veřejná nabídka akcií musí být vhodným způsobem uveřejněna.⁷⁹ Způsob uveřejnění zákon neupravuje a je tedy na úvaze zakladatelů, jakým způsobem uveřejnění provedou. Obchodní zákoník dále stanoví, že po zveřejnění nelze obsah veřejné nabídky změnit.⁸⁰ Obecná úprava veřejného návrhu smlouvy v obchodním zákoníku se ve vztahu k veřejné nabídce akcií uplatní při jejím odvolání. Lze tak učinit stejným způsobem, jak byla učiněna, a to nejpozději před provedením úpisu prvním upisovatelem.⁸¹⁸²⁸³

Upisování akcií

Upsání je právním úkonem, kterým určitá osoba přijímá nabídku na upsání akcií a kterým je tedy uzavřena smlouva o upsání akcií. Upisovatel se tímto úkonem zavazuje vnést do společnosti peněžitý vklad a za to nabývá práva na obdržení akcií, resp. zatímních listů osvědčujících účast ve společnosti a vyjadřujících podíl ve společnosti. Závazky i práva ze smlouvy o upsání akcií přecházejí na společnost přímo ze zákona dnem jejího vzniku.

K upsání akcií dochází zápisem do listiny upisovatelů uložené na místě uvedeném v zakladatelské smlouvě (listině) a označené ve veřejné nabídce. Náležitosti zápisu vyjmenovává § 165 odst. 1 ObchZ, jsou to: počet, jmenovitá hodnota, forma, podoba, popřípadě druh upisovaných akcií, emisní kurz upsaných akcií, lhůty pro splácení upsaných akcií, firmu název a sídlo právnické osoby nebo jméno a bydliště fyzické osoby, která je upisovatelem, a podpis. Neobsahuje-li zápis některou z těchto náležitostí, je upsání neúčinné.

⁷⁹ § 164 odst. 2 ObchZ

⁸⁰ § 164 odst. 2 ObchZ

⁸¹ § 277 ObchZ

⁸² Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 62 – 63

⁸³ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 68 - 70

Další okolností, která způsobuje neúčinnost upsání, je porušení povinnosti upisovatele splatit případné emisí ážio a alespoň 10% jmenovité hodnoty upsaných akcií v době a na účet u banky k tomu zřízený a určený zakladateli v subskripční výzvě.⁸⁴⁸⁵

Výsledek upisování akcií

Po uplynutí lhůty stanovené k upisování akcií mohou nastat tyto tři situace:

- a) jmenovitá hodnota účinně upsaných akcií nedosáhla výše navrhovaného základního kapitálu,
- b) jmenovitá hodnota účinně upsaných akcií odpovídá výši navrhovaného základního kapitálu (zakládání společnosti tak může postoupit do další fáze),
- c) jmenovitá hodnota účinně upsaných akcií přesáhla výši navrhovaného základního kapitálu.

Ad a) V takové situaci je upisování akcií neúčinné. Při neúčinném upisování akcií zanikají práva a povinnosti upisovatelů z upsání akcií a zakladatelé (příp. zakladatel) jsou povinni vrátit upisovatelům částku zaplacenou při upsání akcií spolu s úrokem podle § 167 odst. 2 ObchZ. Tímto zakladatelský proces končí.

Zákon však dává zakladatelům možnost, jak neúčinnost upsání odvrátit, a to upsáním akcií chybějících do výše navrhovaného základního kapitálu zakladateli ve lhůtě do jednoho měsíce od konce lhůty stanovené k upisování akcií.

Ad c) V této situaci je rozhodující, zda a jak je upraveno upisování akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál v zakladatelském dokumentu. Je-li v něm upisování akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál vyloučeno, musí zakladatelé upisování akcií při dosažení navrhovaného kapitálu upisování zastavit. Pokud zakladatelský dokument ohledně

⁸⁴ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 63 - 64

⁸⁵ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 70 - 71

možnosti upisování akcií nad navrhovaný základní kapitál mlčí, mohou zakladatelé další upisování odmítnout. Neodmítnou-li, rozhodne se o přijetí upsání převyšujícího navrhovaný základní kapitál na ustavující valné hromadě současně s rozhodnutím o nové výši základního kapitálu (rozhodnutí o přijetí upsání převyšujícího navrhovaný základní kapitál a rozhodnutí o nové výši základního kapitálu nemohou zakladatelé učinit).⁸⁶⁸⁷

Ode dne, kdy bylo dosaženo účinného upsání navrhovaného základního kapitálu zřizované společnosti, běží šedesátidenní lhůta, v níž se musí konat ustavující valná hromada. Nedodržení této lhůty způsobuje neúčinnost upisování akcií.⁸⁸

Účinky neúčinného upsání akcií

Neúčinné upsání akcií může nastat z více důvodů obsažených v obchodním zákoníku, jsou to:

- nejsou-li dodrženy náležitosti upsání předepsané v ustanovení § 165 odst. 1 ObchZ,
- nesplní-li upisovatel povinnost splatit případné emisí ážio a alespoň 10% jmenovité hodnoty upsaných akcií v době a na účet u banky k tomu zřízený a určený zakladateli v subskripční výzvě podle § 163 odst. 3 ObchZ,
- nedosáhne-li jmenovitá hodnota účinně upsaných akcií do konce lhůty vyhlášené ve veřejné nabídce výše navrhovaného základního kapitálu a neupíší-li akcie chybějící do této výše do jednoho měsíce od uplynutí této lhůty zakladatelé společnosti podle § 167 odst. 1 ObchZ a

⁸⁶ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 65 - 66

⁸⁷ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 71- 72

⁸⁸ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 284

- není-li dodržena šedesátidenní lhůta ode dne, kdy bylo dosaženo účinného upsání navrhovaného základního kapitálu, ve které se má konat ustavující valná hromada podle § 169 odst. 2 ObchZ.

Účinek neúčinného upsání akcií upravuje § 162 odst. 2 ObchZ. Podle tohoto ustanovení při neúčinném upsání zanikají práva a povinnosti upisovatelů z upsání akcií a zakladatelé jsou povinni společně a nerozdílně vrátit bez zbytečného odkladu upisovatelům částku zaplacenou při upsání akcií spolu s úrokem. I když odmítnuté upsání nad navrhovaný základní kapitál je prakticky též neúčinné, zákon je tak neoznačuje a jeho důsledky upravuje samostatně v § 166 odst. 1 ObchZ.⁸⁹⁹⁰

Plnění povinností z upsání akcií

Obchodní zákoník stanoví dvě minimální hranice rozsahu plnění upisovatelům. První z nich upravuje ustanovení § 165 odst. 3 ObchZ, podle kterého je upisovatel povinen v době určené ve veřejné nabídce akcií splatit případné emisní ážio a alespoň 10% jmenovité hodnoty upsaných akcií, přičemž v zakladatelské smlouvě a následně i ve veřejné nabídce může být stanovena i vyšší hranice povinného plnění.

Druhou minimální hranicí plnění uhrazovací povinnosti je povinnost upisovatelů splatit případné emisní ážio a alespoň 30% jmenovité hodnoty upsaných akcií, které mají být splaceny peněžitými vklady, nejpozději do zahájení ustavující valné hromady podle § 168 odst. 1 ObchZ. Tato uhrazovací povinnost se netýká jen upisovatelů na základě veřejné nabídky akcií, ale také zakladatelů, kteří upsali akcie v zakladatelské smlouvě nebo listině. I pro tuto uhrazovací povinnost platí, že v zakladatelské smlouvě a následně i ve veřejné nabídce může být stanovena i vyšší hranice povinného plnění.

⁸⁹ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodné zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 528 s.

⁹⁰ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 284

Poté, co upisovatel uhradí svůj vklad nebo jeho část, obdrží od správce vkladu písemné potvrzení s obsahovými náležitostmi uvedenými v § 168 odst. 2 ObchZ. Po zápisu společnosti do obchodního rejstříku vymění společnost toto potvrzení za zatímní list nebo za akcie.⁹¹

Ustavující valná hromada

Ustavující valná hromada se může konat, byly-li účinně upsány akcie v hodnotě navrhovaného základního kapitálu a bylo-li splaceno alespoň 30% jmenovité hodnoty akcií a případné emisní ážio. Minimum 30% se nevztahuje ke každé jednotlivé akci, ale k souhrnné hodnotě všech upsaných akcií do výše navrženého základního kapitálu. Ustavující valnou hromadu je třeba svolat tak, aby se konala do 60 dnů ode dne, kdy bylo dosaženo účinného upsání navrhovaného základního kapitálu, a to způsobem sjednaným v zakladatelské smlouvě a publikovaným ve veřejné nabídce a na místo, které bylo stanoveno a uveřejněno tímž způsobem.

Ustavující valné hromady se mohou zúčastnit zakladatelé, upisovatelé, kteří řádně upsali akcie a splatili předepsanou část jmenovité hodnoty akcií (jedná se tedy i o upisovatele, kteří upsali akcie převyšující navrhovaný základní kapitál společnosti), a notář, který musí osvědčit průběh zasedání valné hromady notářským zápisem podle §77 a násl. notářského řádu a rozhodnutí ustavující valné hromady o schválení stanov notářským zápisem podle § 80 a násl. notářského řádu.⁹²

Ustavující valná hromada je schopná se unášet, jestliže se jí účastní upisovatelé alespoň poloviny upsaných akcií, kteří mají právo se zúčastnit ustavující valné hromady a hlasovat na ní, tj. ti, kteří:

- platně a účinně upsali akcie v rozsahu navržené výše základního kapitálu,
- nejsou v prodlení se splácením emisního kurzu jimi upsaných akcií,
a

⁹¹ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 66 - 67

⁹² § 171 odst. 5 ObchZ

- jimi upsané akcie jsou akcie, s nimiž je spojeno hlasovací právo.

Ustavující valná hromada přijímá svá rozhodnutí prostou většinou hlasů, nerozhodla-li sama, že k jejímu rozhodnutí je potřeba vyšší počet hlasů. Upisovatelé, kteří upsalí akcie nad rámec navrženého základního kapitálu, nemají do přijetí úpisu akcie nad navrženou výši základního kapitálu hlasovací právo. Hlasovací právo nabývají až po přijetí jejich úpisu, tímto se zároveň mění i kvórum usnášeníschopnosti.

Prvním bodem zasedání ustavující valné hromady musí být podle Dvořáka volba předsedy, druhým bodem rozhodnutí o tom, zda bude akceptován úpis akcií nad navrženou výši základního kapitálu. Valná hromada při svém rozhodování vychází jednak z pravidel stanovených v zakladatelské smlouvě a jednak ze zákonné úpravy.⁹³ Byly-li tímto rozhodnutím přijaty i úpisy akcií nad navrženou výši základního kapitálu, následujících rozhodnutí se již účastní i upisovatelé, jejichž úpis nad navrženou výši základního kapitálu byl akceptován. Současně s rozhodnutím o přijetí dalších úpisů valná hromada rozhodne o nové výši základního kapitálu a o novém počtu vydaných akcií.

Třetím bodem zasedání ustavující schůze valné hromady musí být přijetí rozhodnutí podle § 170 odst. 3 třetí věta ObchZ, chtějí-li upisovatelé upravit postup přijímání rozhodnutí ustavující valné hromady odlišně od § 170 odst. 3 ObchZ. Čtvrtým bodem programu musí být rozhodnutí o případné akceptaci předmětu nepeněžitých vkladů zakladatelů a následně i počet, jmenovitá hodnota, podoba, forma a druh akcií, které mají být jako protiplnění za každý konkrétní vklad vydány. Při tomto rozhodování platí omezení hlasovacího práva akcionáře, o jehož nepeněžitém vkladu se hlasuje, podle § 186c odst. 2 ObchZ.

Dalšími otázkami, o kterých se ustavující valná hromada musí usnést, jsou:

- rozhodnutí o založení společnosti,

⁹³ § 171 odst. 2 ObchZ

- schválení stanov společnosti, a
- zvolení orgánů společnosti, jež je podle stanov oprávněna volit valná hromada. Jedná se o volbu všech členů dozorčí rady, volbu všech členů představenstva, nejsou-li tito podle schválených stanov voleni dozorčí radou, a případně i volbu členů fakultativních orgánů.

Okamžikem skončení zasedání ustavující valné hromady je společnost platně založena.⁹⁴⁹⁵⁹⁶

⁹⁴ Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009, s. 72 – 77

⁹⁵ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, s. 67 - 69

⁹⁶ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 284 - 286

3. OBDOBÍ OD ZALOŽENÍ DO VZNIKU OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Po založení společnosti je dalším krokem zakladatelů v procesu směřujícím ke vzniku společnosti podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Obchodní zákoník omezuje dobu, ve které je možné tento návrh podat na 90 dnů od založení společnosti nebo od doručení průkazu živnostenského nebo jiného podnikatelského oprávnění. K návrhu na zápis je dále dle § 37 ObchZ přiložit listinu prokazující vznik živnostenského či jiného oprávnění k činnosti, která má být jako předmět podnikání zapsána, a dále listinu dokládající právní důvod užívání prostor, do nichž je umístěno sídlo společnosti. Vedle obstarání těchto dokumentů jsou zpravidla provedena další jednání jménem společnosti, která mají vytvořit podmínky, aby vznikající společnost mohla bezprostředně po zápisu do obchodního rejstříku fakticky zahájit podnikatelskou činnost.⁹⁷

3.1 JEDNÁNÍ JMÉNEM SPOLEČNOSTI PŘED ZÁPISEM DO OBCHODNÍHO REJSTRÍKU

Obecným ustanovením, které upravuje jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku je § 64 ObchZ. Toto ustanovení stanoví, že kdo jedná jménem společnosti před jejím vznikem, je z tohoto jednání zavázán, jedná-li takto více osob, jsou zavázány společně a nerozdílně. Okruh osob, které takto mohou jednat, tedy není omezen. Zákon ani nerozlišuje, jde-li o jednání před nebo po založení společnosti. K tomu, aby osoba, případně osoby, jednající jménem společnosti před jejím vznikem přestaly být zavázány z učiněných jednání, je třeba, aby společníci, případně příslušný orgán společnosti taková jednání schválil, a to ve lhůtě tří měsíců od vzniku společnosti. Dojde-li ke schválení, platí, že z těchto jednání byla společnost zavázána od počátku. Nedojde-li k takovému schválení anebo je-li zmeškána lhůta ke schválení, zůstanou z jednání zavázány osoby, které jednaly.

⁹⁷ Gregorová, Š. Jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku nejen z právního pohledu. [online] 14. července 2012 [cit. 7. listopadu. 2012]. Dostupný z WW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/jednani-jmenem-spolocnosti-pred-zapisem-do-obchodniho-rejstriku-nejen-z-pravniho-pohledu-63407.html>>

Nová právní úprava jednání jménem společnosti před zápisem společnosti do obchodního rejstříku se od té dosavadní neodlišuje, není ale obsažena v zákoně o obchodních korporacích, ale v ustanovení § 127 NOZ.

Úprava veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti v obchodním zákoníku schvalování jednání před vznikem společnosti konkrétně neupravuje a toto schválení je zahrnuto mezi rozhodnutí o ostatních záležitostech. Ke schválení jednání před vznikem veřejné obchodní společnosti je proto podle § 79 odst. 2 ObchZ třeba souhlasu všech společníků, nestanoví-li společenská smlouva, že postačí souhlas většiny společníků. O schválení jednání před vznikem komanditní společnosti podle § 97 odst. 2 ObchZ rozhodují komplementáři společně s komanditisty většinou hlasů, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

Schválení jednání učiněných před vznikem společnosti patří u společnosti s ručením omezeným a u akciové společnosti do působnosti valné hromady.⁹⁸

Druhý odstavec § 64 ObchZ ukládá zakladatelům společnosti povinnost pořídit seznam jednání učiněných před vznikem společnosti a předložit jej ke schválení společníkům nebo orgánům společnosti tak, aby mohla být dodržena stanovená lhůta ke schválení, tj. lhůta 3 měsíců od vzniku společnosti. Porušením této povinnosti vzniká odpovědnost zakladatelů za škodu, která v důsledku tohoto porušení vznikne věřitelům. Tato odpovědnost se v souladu s ustanovením § 757 ObchZ řídí obecnými ustanoveními obchodního zákoníku o náhradě škody podle § 373 a násl.

V souvislosti se schválením jednání učiněných před vznikem společnosti je dále stanovena povinnost statutárního orgánu oznámit toto schválení účastníkům závazkových vztahů vzniklých z těchto jednání.⁹⁹¹⁰⁰

⁹⁸ § 125 odst. 1 písm. a) ObchZ ve vztahu k společnosti s ručením omezeným a § 187 odst. 1 písm. l) ObchZ ve vztahu k akciové společnosti

⁹⁹ § 64 odst. 3 ObchZ

¹⁰⁰ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 16 - 17

3.2 NÁVRH NA ZÁPIS DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU

Obchodní zákoník vedle obecné úpravy jednání jménem společnosti před jejím vznikem obsahuje speciální právní úpravy u jednotlivých forem obchodních společností. Tyto úpravy mají přednost před právní úpravou obecnou. Jedná se o úpravu podávání a podepisování návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku. Tento návrh nemůže podat libovolná osoba, ale pouze osoby zákonem k tomu zmocněné.¹⁰¹

Návrh na zápis veřejné obchodní společnosti i komanditní společnosti do obchodního rejstříku podepisují všichni společníci a přikládá se k němu společenská smlouva. Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku podepisují všichni jednatelé. U akciové společnosti podává návrh na zápis do obchodního rejstříku představenstvo společnosti a podepisují ho všichni členové představenstva.¹⁰²

3.3 ZÍSKÁNÍ PODNIKATELSKÉHO OPRÁVNĚNÍ

K návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku je navrhovatel povinen přiložit listiny prokazující živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, která má být zapsána jako předmět podnikání nebo činnosti (nejedná-li se o podnikatelskou činnost) do obchodního rejstříku, a právní důvod užívání prostor, do nichž je umístěno sídlo společnosti.

Předmět podnikání musí být doložen výpisem z živnostenského rejstříku vydaným živnostenským úřadem nebo průkazem o oprávnění k jiné podnikatelské činnosti. Co se týče zápisu činnosti, která není živností, popřípadě jinou podnikatelskou činností a není tudíž vydáno živnostenské nebo jiné podnikatelské oprávnění, zapíše rejstříkový soud tuto činnost bez doložení. U činností, které mohou podle zvláštního právního předpisu vykonávat pouze fyzické osoby, se tato činnost zapíše jako předmět podnikání obchodní společnosti, jen jestliže žadatel

¹⁰¹ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 17

¹⁰² § 78 odst. 2 ObchZ u veřejné obchodní společnosti, § 96 ObchZ u komanditní společnosti, § 112 ObchZ u společnosti s ručením omezeným a § 175 ObchZ u akciové společnosti

prokáže, že tato činnost bude vykonávána pomocí osob, které jsou k tomu oprávněny podle zvláštního předpisu.

Vznik živnostenského oprávnění a vydávání výpisu z živnostenského rejstříku upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Právníkům osobám, které byly založeny a nebyly ještě zapsány do obchodního rejstříku, vzniká živnostenské oprávnění po splnění podmínek podle živnostenského zákona zápisem do obchodního rejstříku. Výpis potvrzující splnění podmínek pro provozování živnosti vydává živnostenský úřad. Tento výpis vydává příslušný živnostenský úřad zakladatelům, popřípadě orgánům nebo osobám, oprávněným podat návrh na zápis české právnické osoby do obchodního nebo obdobného rejstříku. Podmínkou jeho vydání je také prokázání, že právnická osoba byla založena. Ode dne doručení výpisu začíná běžet 90denní lhůta pro podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku podle § 62 odst. 1 věty druhé obchodního zákoníku. Nepodají-li oprávněné osoby návrh na zápis do obchodního rejstříku ve stanovené lhůtě nebo není-li tomuto návrhu vyhověno, rozhodne živnostenský úřad o tom, že podmínky pro vznik živnostenského oprávnění nebyly splněny.¹⁰³

3.4 DOLOŽENÍ PRÁVNÍHO DŮVODU SÍDLA

Obchodní zákoník dále v § 37 odst. 2 ukládá povinnost při návrhu na zápis do obchodního rejstříku doložit právní důvod užívání prostor, do nichž je umístěno sídlo společnosti. K doložení právního důvodu užívání prostor se dokládá písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny, případně prohlášení osoby oprávněné nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem jinak nakládat, že s umístěním souhlasí. Prohlášení nesmí být starší než 3 měsíce a podpisy na něm musí být úředně ověřeny.

¹⁰³ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 113

3.5 SPRÁVA VKLADŮ PŘED VZNIKEM SPOLEČNOSTI

Vkladová povinnost před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku je dána zákonem u společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Zakladatelé veřejné obchodní společnosti (dohodnou-li se ve společenské smlouvě na vkladové povinnosti) a komanditní společnosti mohou ve společenské smlouvě dohodnout povinnost splatit vklad před vznikem společnosti. Zánik vkladové povinnosti označuje obchodní zákoník jako splacení vkladu.¹⁰⁴ Správu a splacení vkladů před vznikem společnosti upravuje ustanovení § 60 ObchZ.

Před svým vznikem nemůže být obchodní společnost, která ještě není právnickou osobou, stranou právního vztahu. Pro účely splacení vkladů před jejím vznikem upravuje obchodní zákoník institut osoby pověřené správou vkladů. Tato osoba je povinna vklady od zakladatelů převzít a předat společnosti po jejím vzniku. Správou splacených vkladů nebo jejich částí před vznikem společnosti může být pověřen zakladatel nebo banka, i když není zakladatelem. Pro banku platí omezení, že může spravovat jen peněžité vklady. Pověření obsahuje společenská nebo zakladatelská smlouva.

Nová právní úprava rozšiřuje okruh subjektů, které mohou být pověřeny správou vkladů. Správcem vkladů tak může být nejen zakladatel, nebo banka, ale také kterákoliv jiná třetí osoba s předpokladem odborné způsobilosti ke správě vkladů (advokát, notář, realitní kancelář apod.).¹⁰⁵

Vedle povinností, které jsou uvedeny v § 60 odst. 2, 3 a 4 ObchZ má správce vkladu povinnost řádně pečovat o svěřené předměty vkladů. Přestože tato povinnost není v zákoně výslovně formulována, jedná se o povinnost základní. Tuto povinnost lze dovodit z toho, že se vztah mezi správcem vkladu a zakladateli považuje za vztah mandátní.

Obchodní zákoník výslovně neupravuje vztah mezi zakladateli a bankou, převzala-li správu peněžitých vkladů. Dle názoru I. Štenglové je v tomto případě

¹⁰⁴ Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998, s. 57

¹⁰⁵ Důvodová zpráva k zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

třeba uzavřít smlouvu o správě vkladu. Tato smlouva má zahrnovat nejen ujednání zřízení účtu, ale i ujednání umožňující bance řádně vykonávat funkci správce vkladu. Plní-li funkci správce vkladu některý ze zakladatelů společnosti, plní funkci smlouvy o správě vkladu společenská či zakladatelská smlouva.

Vkladovou povinnost zakladatel společnosti splní předáním předmětu vkladu správci vkladu. V § 60 odst. 2 obchodní zákoník blíže určuje okamžik splnění vkladové povinnosti zakladatele podle druhu předmětu vkladu u nepeněžitých vkladů.

Je-li předmětem vkladu věc nemovitá, dochází ke splnění vkladové povinnosti předáním nemovitosti spolu s písemným prohlášením s úředně ověřeným podpisem o tom, že vkladatel vkládá do společnosti tuto nemovitost. Je-li předmětem vkladu věc movitá, dochází ke splnění vkladové povinnosti předáním této věci, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného. Ostatní nepeněžitě vklady jsou splaceny uzavřením písemné smlouvy o vkladu, kterou na straně budoucí společnosti uzavírá správce vkladu. Ohledně splacení nepeněžitěho vkladu know-how, podnikem či jeho částí stanoví obchodní zákoník další podmínky.¹⁰⁶

Okamžik splnění vkladové povinnosti zakladatele, je-li vkládán peněžitý vklad, odpovídá okamžiku jeho předání správci vkladu ve formě hotovostní platby, nebo okamžiku, kdy je bezhotovostně převeden nebo splacen v hotovosti na účet banky, která je sama správcem vkladu, nebo na účet u banky, který zřídil jeden ze zakladatelů jako správce vkladu pro tyto účely. Pro splacení peněžitých vkladů je správce vkladu povinen zřídit na firmu vznikající společnosti zvláštní účet u banky.¹⁰⁷

Od okamžiku splnění vkladové povinnosti se odlišuje okamžik vzniku vlastnického práva vzniklé společnosti k předmětu vkladu. Tento okamžik je vázán na okamžik jejího vzniku. Podle § 60 odst. 1 ObchZ přechází na společnost vlastnické právo nebo jiná práva k vkladům splaceným před vznikem společnosti

¹⁰⁶ § 60 odst. 2 věta sedmá, osmá a devátá ObchZ

¹⁰⁷ Tato povinnost a možnost banky disponovat se splacenými vklady je upravena v ustanovení § 163a odst. 4 ObchZ pro akciovou společnost a ve spojení s § 109 odst. 3 ObchZ i pro společnost s ručením omezeným.

dnem jejího vzniku. Výjimkou z tohoto pravidla je přechod vlastnického práva k nemovitostem, které přechází vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí, a nabývání jiných majetkových hodnot, ke kterým nabývá společnost příslušné právo zápisem do zvláštní evidence.

Obchodní zákoník zakládá další povinnosti správce vkladu v § 60 odst. 3 a 4, a to povinnost předat splacené vklady i s plody a užitky bez zbytečného odkladu společnosti po jejím vzniku (tuto povinnost správce vkladu nemá, jde-li o peněžité vklady, které jsou uloženy na účtu u banky zřízeném pro tuto společnost před jejím vznikem), povinnost vrátit splacené vklady i s plody a užitky z nich bez zbytečného odkladu, pokud společnost nevznikla, povinnost vydat písemné prohlášení o splacení vkladu nebo jeho částí jednotlivými společníky. Toto prohlášení se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Další povinností správce vkladu je vydávání písemného potvrzení upisovateli při splacení vkladu nebo jeho částí před zápisem společnosti do obchodního rejstříku při zakládání akciové společnosti podle § 168 odst. 2 ObchZ.¹⁰⁸¹⁰⁹

¹⁰⁸ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 244 - 247

¹⁰⁹ Eliáš, K., Bartošiková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 28 - 32

4. VZNIK OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Vznikem obchodní společnosti se rozumí okamžik, kdy obchodní společnost vzniká jako právnická osoba. Společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Tímto okamžikem nabývá společnost postavení, ve kterém může nabývat práv a povinností, zavazovat se a může být účastníkem soudního, správního či jiného řízení. Zápis obchodní společnosti do obchodního rejstříku tedy má konstitutivní povahu.

Zapisování do obchodního rejstříku je upraveno zejména v obchodním zákoníku v hlavě třetí první části, která obsahuje úpravu obchodního rejstříku, a v hlavě první druhé části, která označuje osoby oprávněné podepsat návrh na zápis do obchodního rejstříku za jednotlivé obchodní společnosti, a v občanském soudním řádu,¹¹⁰ který upravuje řízení ve věcech obchodního rejstříku a jeho organizační zabezpečení.¹¹¹

Aby mohla společnost vzniknout, musí být účinně založena a zároveň musí být podán návrh na její zápis do obchodního rejstříku za podmínek stanovených v § 62 odst. 1 ObchZ. V tomto ustanovení je uvedena lhůta 90 dnů, ve které musí být návrh na zápis obchodní společnosti podán. Pro začátek běhu lhůty je rozhodující den založení společnosti, případně doručení průkazu živnostenského či jiného oprávnění.

Obchodní rejstřík je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích. Vede ho k tomu zvláštním právním předpisem určený soud. Takový soud se nazývá rejstříkový soud. Úpravu řízení ve věcech obchodního rejstříku obsahuje občanský soudní řád, a to v ustanoveních § 200a - § 200 de.

Podle § 9 odst. 3 písm. a) občanského soudního řádu rozhodují ve věcech obchodního rejstříku jako soudy prvního stupně krajské soudy. Místně příslušným soudem je rejstříkový soud, ve kterém má zapisovaná obchodní společnost sídlo.¹¹²

Podle § 27 odst. 1 ObchZ se do obchodního rejstříku zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích. Pro všechny zapisované osoby platí, že se do obchodního rejstříku zapisují tyto údaje¹¹³:

¹¹⁰ zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád

¹¹¹ Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 13

¹¹² § 200a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., Občanského soudního řádu

¹¹³ § 35 ObchZ

- firma a sídlo právnické osoby;
- předmět podnikání (činnosti);
- právní forma právnické osoby;
- identifikační číslo (zapisované obchodní společnosti ho přidělí rejstříkový soud);
- jméno a bydliště nebo firma a sídlo osoby, která je statutárním orgánem právnické osoby nebo jeho členem, s uvedením způsobu, jak jménem právnické osoby jedná, a den vzniku a zániku její funkce; je-li statutárním orgánem nebo jeho členem právnická osoba, též jméno a bydliště osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členem;
- jméno prokuristy a jeho bydliště s uvedením způsobu, jakým za podnikatele jedná;
- další skutečnosti, o kterých to stanoví právní předpis.

V § 36 ObchZ jsou stanoveny další údaje, které se do obchodního rejstříku zapisují ohledně obchodních společností.

U veřejné obchodní společnosti se do obchodního rejstříku dále zapíše jméno a bydliště nebo firma a sídlo jejich společníků. U komanditní společnosti se do obchodního rejstříku dále zapíše jméno a bydliště nebo firma a sídlo jejich společníků, s uvedením, který ze společníků je komplementář a který komanditista, výše vkladu každého komanditisty a rozsah jeho splacení. U společnosti s ručením omezeným se do obchodního rejstříku dále zapíše jméno a bydliště nebo firma a sídlo jejich společníků, výše základního kapitálu, výše vkladu každého společníka do základního kapitálu a rozsah jeho splacení, výše podílu každého společníka, zástavní právo k obchodnímu podílu, dále jméno a bydliště členů dozorčí rady, byla-li zřízena, a den vzniku a zániku jejich funkce. A u akciové společnosti se do obchodního rejstříku dále zapíše výše základního kapitálu, rozsah jeho splacení, počet, druh, forma, podoba a jmenovitá hodnota akcií, případné omezení převoditelnosti akcií na jméno, jméno a bydliště členů dozorčí rady a den vzniku, popřípadě zániku jejich funkce; má-li společnost jediného akcionáře, zapisuje se i jméno a bydliště nebo firma a sídlo tohoto akcionáře.

Do obchodního rejstříku se dále zapisuje den vzniku obchodní společnosti.

4.1 NÁVRH NA ZÁPIS DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU

Aktivní legitimaci k podání návrhu na zápis v obchodním rejstříku zakládá § 31 odst. 1 a 2 ObchZ. Oprávnění k podání návrhu jsou osoby uvedené v § 34 ObchZ, tj. osoby, které se zapisují do obchodního rejstříku, osoby, o kterých to stanoví zákon, a osoby, které mají na zápisu právní zájem a k návrhu přiloží předepsané listiny, nesplní-li osoba podle §31 odst. 1 ObchZ svou povinnost podat návrh na zápis do patnácti dnů ode dne, kdy jí tato povinnost vznikla.

Obchodní zákoník stanoví, že návrh na zápis veřejné obchodní společnosti i komanditní společnosti do obchodního rejstříku podepisují všichni společníci. Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku podepisují všichni jednatelé. K tomu I. Štenglová uvádí: *„I když formulace, podle které návrh podepisují (nikoliv podávají) všichni společníci, není nejšťastnější, systematickým a logickým výkladem v kontextu s dále uvedenými ustanoveními obchodního zákoníku lze dovodit, že osoby, které návrh podepisují, jej také podávají – soudní praxe v tom směru nikdy neměla pochyby.“*¹¹⁴

U akciové společnosti podává návrh na zápis do obchodního rejstříku představenstvo společnosti a podepisují ho všichni členové představenstva.

Věcnou a místní příslušnost soudu, který je příslušný k rozhodování o návrhu na zápis do obchodního rejstříku, upravuje § 200a občanského soudního řádu. Podle tohoto ustanovení je věcně příslušným soudem k rozhodování ve věcech obchodního rejstříku v prvním stupni je krajský soud, místně příslušným je krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud právnické osoby, jíž se zápis v rejstříku týká, tedy okresní soud, v jehož obvodu má obchodní společnost své sídlo.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku se podává na formuláři, jehož náležitosti stanovilo Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou č. 414/2011 Sb. Tato vyhláška stanoví náležitosti formulářů na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku. Dále dle této vyhlášky Ministerstvo spravedlnosti uveřejní formuláře

¹¹⁴ Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 163

a seznam příloh s listinami, kterými se mají dokládat zapisované skutečnosti, na svých internetových stránkách.¹¹⁵ Podpis navrhovatele na návrhu musí být úředně ověřen. Podle ustanovení § 32 odst. 3 ObchZ musí být návrh na zápis doložen listinami o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin. Podle I. Štenglové lze toto ustanovení interpretovat tak, že k návrhu musí být doloženy všechny listiny, které osvědčují skutečnosti, které mají být na základě návrhu zapsány do obchodního rejstříku. Přičemž listiny, kterými musí být jednotlivé návrhy doloženy, jsou konkrétně vymezeny na uvedených internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.¹¹⁶ Formu návrhu upravuje ObchZ v ustanovení § 33, podle kterého je možné návrh podat v listinné nebo elektronické podobě s tím, že toto platí obdobně i pro dokládání listin prokazujících skutečnosti uvedené v návrhu a listin zakládaných do sbírky listin.

4.2 PŘEZKUM NÁVRHU NA ZÁPIS SPOLEČNOSTI DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU

Z ustanovení § 200d občanského soudního řádu vyplývá, že podaný návrh rejstříkový soud přezkoumává z těchto hledisek, zda:

- byl podán osobou, která je k jeho podání oprávněna,
- podán způsobem předepsaným podle zvláštního právního předpisu (byl-li podán na předepsaném formuláři),
- obsahuje všechny náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem (tyto stanoví ObchZ a vyhláška 250/2005 Sb.),
- je návrh srozumitelný a určitý,
- byl doložen listinami, jimiž mají být podle zvláštního právního předpisu doloženy údaje o zapisovaných skutečnostech.

Neodmítne-li rejstříkový soud návrh z důvodu, že nespĺňuje některý z požadavků podle § 200d občanského soudního řádu, zkoumá, zda byly splněny podmínky pro

¹¹⁵ Jsou uveřejněny na stránce <https://or.justice.cz/ias/ui/formulare->

¹¹⁶ Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 165

rozhodnutí ve věci samé, tj. zejména obecné podmínky zápisu - zda údaje o skutečnostech, které se do rejstříku zapisují, vyplývají z listin, které byly k návrhu doloženy, a zda navrhovaná obchodní firma není zaměnitelná s jinou již existující obchodní firmou, případně není-li klamavá. Vedle obecných podmínek soud zkoumá i splnění dalších podmínek zápisu, např. zda předložené listiny svědčí o absenci překážky pro výkon funkce orgánu či člena orgánu právnické osoby.¹¹⁷

Při zkoumání podmínek pro provedení nebo povolení zápisu soud jednak prověřuje samotné doložení listin a jednak zjišťuje, zda rozhodná skutečnost je těmito listinami doložena a zda listiny svědčí o tom, že k této skutečnosti došlo. Listiny soud posuzuje jak z hlediska formálního, tak i z hlediska obsahu.¹¹⁸

Rozsah soudního přezkumu je v § 200da občanského soudního řádu upraven odlišně při zkoumání podmínek pro provedení zápisu o skutečnostech, které mají podklad v notářském zápisu. V tomto případě soud zkoumá splnění obecných podmínek zápisu (viz výše), a to zda notářský zápis splňuje požadavky stanovené notářským řádem.¹¹⁹

4.3 ROZHODNUTÍ O NÁVRHU NA ZÁPIS SPOLEČNOSTI DO OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU

Občanský soudní řád umožňuje rejstříkovému soudu tato rozhodnutí o podaném návrhu: návrh postupem podle § 200d ObchZ odmítnout, pro nesplnění podmínek zápisu návrh zamítnout, nebo rozhodnout o povolení zápisu. Dále může rejstříkový soud za stanovených podmínek provést zápis i bez vydání rozhodnutí.

Rejstříkový soud provede zápis bez vydání rozhodnutí postupem podle ustanovení § 200da odst. 3, 4 a 5 občanského soudního řádu. Jedná se o zápis skutečností, které se do rejstříku zapisují podle zvláštního právního předpisu na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu. Dále se jedná o zápis takových

¹¹⁷ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 970 s.

¹¹⁸ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 971 s.

¹¹⁹ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 971 s.

skutečností, jejichž zápis má deklaratorní povahu. A dále postupem podle odst. 4 tohoto ustanovení, jedná-li se o skutečnosti, které mají podklad v připojeném notářském zápisu. Pro postup podle dvou předchozích vět je navíc stanovena podmínka, že tento postup se použije jen tehdy, je-li návrhatelem a jediným účastníkem řízení podnikatel, kterého se zápis týká. Podle názoru Bureše a Holejšovského je tato podmínka je splněna i u tzv. „prvozápisů“ právnické osoby, která vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Dle jejich názoru nesleduje zákon požadavkem, aby účastníkem řízení byl pouze podnikatel, vyloučení tzv. prvozápisů, nýbrž vylučuje možnost, aby provedení zápisu bez rozhodnutí bylo možné v řízeních, v nichž vedle podnikatele jsou účastníky řízení další osoby.¹²⁰ Opačný názor však zastává I. Štenglová, podle které bez vydání rozhodnutí povolit prvozápis právnické osoby nelze, protože v takovém případě nenavrhuje zápis tato osoba, ale osoby, o kterých to stanoví zákon.¹²¹

Nejsou-li splněny podmínky pro provedení tzv. přímého zápisu, rejstříkový soud rozhodne o zápisu usnesením.

O podaném návrhu je rejstříkový soud povinen rozhodnout nejpozději do pěti pracovních dnů. Tato lhůta běží od pěti dnů od podání návrhu. V případě, že byl soudní poplatek z návrhu zaplacen až v průběhu řízení, běží lhůta k rozhodnutí ode dne zaplacení soudního poplatku. Důsledkem nedodržení této lhůty je fikce povolení zápisu. Navrhovaný zápis se tak považuje za provedený, a to dnem následujícím po uplynutí této lhůty.

Lhůtu, ve které je rejstříkový soud povinen zápis provést, tedy zanést do rejstříkové evidence zapisovanou skutečnost, upravuje občanský soudní řád, příp. inertní instrukce Ministerstva spravedlnosti 1/2002, vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (dále jen „kancelářský řád“). Provádí-li rejstříkový soud zápis bez rozhodnutí, musí jej provést v pětidenní lhůtě podle § 200db odst. 1 o. s. ř. Vydává-li rejstříkový soud usnesení o povolení zápisu, musí podle ustanovení § 208 odst. 2 písm. a) kancelářského řádu zápis provést

¹²⁰ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 971 - 972 s.

¹²¹ Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 177

neprodleně po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.¹²² Došlo-li k povolení zápisu fikcí, je rejstříkový soud povinen promítnout zápis do rejstříku do 2 dnů ode dne, kdy se takový zápis považuje za provedený.

Rozhodnutí, jímž se povoluje zápis společnosti do obchodního rejstříku nelze zrušit, nelze se ani domáhat určení, že společnost nevznikla. Tato pravidla jsou základními principy ve vztahu k neplatnosti společnosti, o které pojednávám v následující kapitole.

¹²² Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 181

5. NEPLATNOST OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

V průběhu procesu konstituování obchodní společnosti se může vyskytnout celá řada vad různého druhu a významu postihující jednotlivé úkony, které zde musí být učiněny. Právní úprava neplatnosti společnosti určuje, jaké důsledky tyto vady vyvolávají a zda se tyto důsledky projeví po vzniku obchodní společnosti. Při tvorbě právní úpravy musel zákonodárce posoudit:

- 1) zda v zájmu právní jistoty třetích osob připustit, aby se s okamžikem vzniku společnosti zhojily případné vady úkonů učiněných při jejím konstituování, nebo
- 2) zda povolit zásah do právní jistoty třetích osob spojené s jejich důvěrou v rejstříkový zápis a po vzniku společnosti připustit její následné odstranění pro vady, kterými trpěly právní úkony společnost konstituující.¹²³

Obchodní zákoník řeší situaci tak, že zhojuje důsledky neplatnosti nebo neexistence právního úkonu, kterým byla společnost založena, od okamžiku vzniku společnosti v tom smyslu, že nemají důsledky jinak s takovou neplatností spojované, ale zákon v některých případech zakládá důsledek jiný, a to možnost prohlásit společnost za neplatnou.¹²⁴ Stejně ObchZ zhojuje i další nedostatky při zakládání společnosti, přičemž jen s některými z nich spojuje možnost prohlášení neplatnosti společnosti.¹²⁵¹²⁶

První směrnice Rady č. 68/151/ES ze dne 9. března 1968, ze které vychází úprava neplatnosti obchodní společnosti obsažená v obchodním zákoníku, taxativně vymezuje důvody, na základě kterých je možné prohlásit obchodní společnost za neplatnou s tím, že tyto důvody nemohou členské státy rozšířit. Cílem úpravy neplatnosti obchodní společnosti této směrnice (vztahuje se jen na společnost s ručením omezeným

¹²³ Pokorná, Jarmila. Neplatnost obchodní společnosti podle první směrnice Rady Evropských společenství a české právo. Obchodní právo : časopis pro obchodně právní praxi, Praha, Prospektrum. ISSN 1210-8278, 1999, Ročník 8, číslo 3, s. 3 - 4.

¹²⁴ § 68a odst. 2 písm. a) ObchZ

¹²⁵ § 68a odst. 2 písm. b) až f) ObchZ

¹²⁶ Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 276

a akciovou společností¹²⁷) je zajištění právní jistoty ve vztazích mezi společností a třetími osobami a stejně tak mezi společníky.

Obchodní zákoník upravuje neplatnost obchodní společnosti v ustanovení § 68a.

První odstavec tohoto ustanovení obsahuje pravidlo, dle kterého nelze po vzniku společnosti zrušit rozhodnutí, jímž se povoluje zápis společnosti do obchodního rejstříku a nelze se ani domáhat určení, že společnost nevznikla. Platí tedy, že společnost, která nesplňuje zákonem stanovené předpoklady pro svůj vznik, byla-li zapsána soudem do obchodního rejstříku, musí být považována za vzniklou a existující.¹²⁸

Jako důvody neplatnosti obchodní společnosti uvádí obchodní zákoník tyto skutečnosti:

- nebyla uzavřena společenská nebo zakladatelská smlouva nebo nebyla pořízena zakladatelská listina nebo nebyla dodržena jejich předepsaná forma,
- předmět podnikání (činnosti) je nedovolený nebo odporuje veřejnému pořádku,
- ve společenské nebo zakladatelské smlouvě, zakladatelské listině nebo ve stanovách chybí údaj o firmě společnosti nebo o vkladech společníků nebo o výši základního kapitálu, jestliže zákon takový údaj předepisuje, nebo o předmětu podnikání (činnosti),
- nebyla dodržena ustanovení o minimálním splacení vkladů,
- všichni zakládající společníci jsou nezpůsobilí k právním úkonům,
- v rozporu se zákonem je počet zakladatelů nižší než dva.

Důsledky prohlášení neplatnosti společnosti upravují odst. 3 a 4 příslušného ustanovení. Právní mocí rozhodnutí soudu o neplatnosti společnosti vstupuje společnost do likvidace. Právní vztahy, do nichž společnost vstoupila, nejsou neplatností společnosti dotčeny. Soudní rozhodnutí o neplatnosti společnosti tedy má stejné

¹²⁷ Jak vyplývá z článku I První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968.

¹²⁸ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 82

důsledky jako její zrušení. Je vytvářena situace, jako kdyby společnost vznikla a poté měla zaniknout, což předpokládá, že právní vztahy, do nichž vstoupila, vznikly a nyní je nutno je vypořádat.¹²⁹

Povinnost společníků splatit nesplacené vklady trvá, pokud to vyžaduje zájem věřitelů na splnění závazků společnosti. Zákonodárce tedy původní vkladovou povinnost změnil v akcesorický ručitelský závazek omezený velikostí upsaného vkladu.¹³⁰

Neplatnost obchodní společnosti je třeba odlišit od jejího zrušení. Zatímco o neplatnost obchodní společnosti se jedná v případě, že při založení společnosti a v souvislosti s ním došlo k vadám, s nimiž je spojen následek její neplatnosti. Jedná se tedy o vady, které vzniknou ještě předtím, než společnost jako právnická osoba vznikne. Zrušení obchodní společnosti je právní následek skutečností, které nastaly až po jejím vzniku.¹³¹

Nová právní úprava oproti té současné pojetí neplatnosti obchodní společnosti nemění. Jejím výchozím pramenem však nadále bude nový občanský zákoník, který upravuje obecně neplanost právnické osoby. Zákon o obchodních korporacích pouze doplňuje obecné předpoklady neplatnosti společnosti nebo družstva o ty skutečnosti, které jsou specifickým subjektů obchodního práva.¹³²

¹²⁹ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 87

¹³⁰ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 87

¹³¹ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 80 - 81

¹³² Důvodová zpráva k zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

ZÁVĚR

Záměrem této diplomové práce bylo především charakterizovat proces založení a vzniku obchodní společnosti podle platné právní úpravy.

Dále jsem chtěl poukázat na některé nedávné změny v právní úpravě této problematiky a současně demonstrovat vliv komunitárního práva na tuto oblast obchodního práva.

V neposlední řadě jsem se snažil upozornit na podstatné změny, které přinese nová právní úprava soukromého práva účinná od 1. 1. 2014.¹³³

Právo obchodních společností se podobně jako jiné oblasti práva neustále vyvíjí. Podněty k tomuto vývoji plynou nejen z poznatků z praxe, ale vzhledem k členství České republiky v Evropské unii také z procesu harmonizace. Vliv praxe se projevil například ve vypuštění možnosti sukcesivního založení akciové společnosti v nové právní úpravě, která se nejevila jako užitečná, nebo ve zrušení omezení obchodního zákoníku ohledně zakládání akciové společnosti, podle kterého mohla být jediným zakladatelem akciové společnosti pouze právnická osoba. Příkladem vlivu komunitárního práva na právo obchodních společností je úprava neplatnosti obchodní společnosti.

¹³³ V současné době je počátek účinnosti NOZ a ZOK nastaven k 1. 1. 2014, zároveň se však objevují hlasy, žádající odložení účinnosti těchto zákonů, např. vyjádření šéf Městského soudu v Praze Jana Sváčka jménem Kolegia předsedů krajských soudů ze dne 11. září 2012.

SEZNAM ZKRATEK

Občanský zákoník - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Obchodní zákoník, ObchZ, zákon - zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Nový občanský zákoník, NOZ - zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon o obchodních korporacích, ZOK - zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Nová právní úprava - právní úprava soukromého práva, která nabývá účinnosti 1. 1. 2014, tj. NOZ a ZOK

Živnostenský zákon - zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

ZKPT - zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu

Notářský řád - zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

Občanský soudní řád, o. s. ř. - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Kancelářský řád - inertní instrukce Ministerstva spravedlnosti 1/2002, vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

SEZNAM LITERATURY

Knižní zdroje

Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006

Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006

Dědič, J. a kol. Právo obchodních společností. 1. vydání. Praha: PROSPEKTRUM, 1998

Dvořák, T. Akciová společnost a Evropská společnost. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009

Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. ASPI, a. s., 2005

Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008

Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005

Eliáš, K. Obchodní společnosti. Praha, C. H. Beck, 1994

Jiří Švestka, Jan Dvořák a kol. Občanské právo hmotné 1, Díl první: Obecná část, Páté vydání, Praha, Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009

Karel Eliáš a kol. Velký akademický komentář 1. svazek, Praha, Linde Praha, a.s., 2008

Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a. s., 2006

Štenglová, I. Obchodní rejstřík po novele. Praha: ASPI, a. s., 2005

Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009

Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010

Periodika

Pokorná, Jarmila. Neplatnost obchodní společnosti podle první směrnice Rady Evropských společenství a české právo. Obchodní právo : časopis pro obchodně právní praxi, Praha, Prospektrum. ISSN 1210

Internet

Gregorová, Š. Jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku nejen z právního pohledu. [online] 14. července 2012 [cit. 7. listopadu. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/jednani-jmenem-spolecnosti-pred-zapisem-do-obchodniho-rejstriku-nejen-z-pravniho-pohledu-63407.html>>

Důvodová zpráva k zák. č. 355/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Dostupný z WWW:

<<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=365&CT1=0>>

Důvodová zpráva k zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Dostupný z WWW:

<<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=363&CT1=0>>

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE V ANGLICKÉM JAZYCE

**FORMATION, INCORPORATION AND INVALIDITY OF BUSINESS
COMPANY**

ABSTRAKT

Cílem mé diplomové práce je popsat postup při založení a vzniku obchodní společnosti. Jedná se o proces skládající se z více fází, jehož výsledkem je zrod nové obchodní společnosti, právnické osoby.

Tato práce se zaměřuje na proces založení a vzniku obchodní společnosti podle české právní úpravy. Zabývá se veřejnou obchodní společností, komanditní společností, společností s ručením omezeným a akciovou společností. O Evropské společnosti a Evropském hospodářském zájmovém sdružení ve své práci nepojednávám.

Tato diplomová práce se skládá z pěti kapitol.

První kapitola je úvodní a jejím tématem jsou obecně obchodní společnosti. Tato kapitola uvádí jednotlivé druhy obchodních společností podle české právní úpravy a popisuje jejich vlastnosti.

Následující tři kapitoly popisují proces založení a vzniku obchodní společnosti, přičemž se každá z nich zabývá jinou fází tohoto procesu.

Druhá kapitola obsahuje popis založení společnosti. Je to fáze, ve které je uzavřena společenská smlouva. Kapitola uvádí povinné náležitosti této smlouvy a zabývá se také otázkou, kdo může být zakladatelem obchodní společnosti. Závěrečná část kapitoly popisuje proces založení akciové společnosti, který je specifický.

Třetí kapitola se zaměřuje na fázi, která vzniku obchodní společnosti předchází a popisuje jednání, která musí být v této fázi provedena. Jedná se například o získání podnikatelského oprávnění. Podstatným tématem kapitoly je i jednání za obchodní společnost před jejím vznikem.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na postup při vzniku obchodní společnosti. Zabývá se řízením ve věci zápisu obchodní společnosti do obchodního rejstříku a nezbytným obsahem návrhu na zápis obchodní společnosti do obchodního rejstříku.

Pátá kapitola se zabývá neplatností obchodní společnosti. Tato kapitola obsahuje důvody neplatnosti a také ukazuje dopad práva Evropské unie na českou právní úpravu obchodních společností.

ABSTRACT

The purpose of my thesis is to analyze process of formation and incorporation of business company. It is a procedure composed of several phases, which results in the establishment of a new company, a legal person different from its members, separate legal entity. My thesis also deals with the invalidity of business company.

My thesis focuses on formation and incorporation of business company under Czech legislation. It concerns with unlimited liability company, limited partnership company, limited liability company and joint-stock company. It does not concern with Societas Europaea and European Economic Interest Grouping.

The thesis is composed of five chapters.

Chapter one is introductory and it concerns with companies in general. The chapter presents individual types of companies under the Czech legislation and it describes their characteristics.

Chapter Two, Three and Four describes the process of formation and incorporation of business company, each of them dealing with different phase.

Chapter Two deals with the formation of business company. It is a phase, during which a memorandum of association is concluded. This chapter describes obligatory content of this memorandum and also presents who is entitled to be a founder of business company. Last part of this chapter describes the process of formation of joint-stock company, which differs from the others.

Chapter Three concentrates on the phase, which precedes the incorporation of business company. The chapter describes acts, which must be carried out before the incorporation of business company, for instance trades license acquisition, and it also concerns with acting on behalf of the company before its incorporation.

Chapter Four concentrates on the process of company incorporation. This chapter describes court proceedings and necessary content of application of incorporation.

Chapter Five focus on the invalidity of business company. This chapter features reasons of the invalidity of the company and also illustrates impact of EU legislation on Czech company law.

KLÍČOVÁ SLOVA

založení obchodní společnosti – formation of business company

vznik obchodní společnosti - incorporation of business company

neplatnost obchodní společnosti – invalidity of business company